

Tulossuunnitelma 2004

Opetusministeriön julkaisuja 2004:1

Tulossuunnitelma 2004

Opetusministeriön julkaisuja 2004:1

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö
Hallintoyksikkö
Meritullinkatu 10, Helsinki
PL 29, 00023 Valtioneuvosto

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.html>
Yliopistopaino, Helsinki 2004

ISBN 952-442-679-X (nid.)
ISBN 952-442-680-3 (PDF)
ISSN 1458-8110

Opetusministeriön julkaisuja 2004:1

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Opetusministeriön strategia	6
3 Toimintaympäristö	9
4 Opetusministeriön hallinnonalan painopisteet	11
5 Opetusministeriön oman toiminnan painopisteet	16
6 Hallituksen politiikkaohjelmat	20
7 Koulutus- ja tiedepolitiikka	24
8 Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka	36
9 Kirkollisasiat	44
10 Opetusministeriön yleishallinto	45

Liite 1 Opetusministeriön yksiköiden resurssikehykset vuonna 2004

Liite 2 Opetusministeriön käytössä olevat siirtomenot toimialoittain

1 Johdanto

Opetusministeriö laatii vuosittain tulossuunnitelman. Vuoden 2004 tulossuunnitelma pohjautuu uuteen hallitusohjelmaan ja siihen liittyvään hallituksen strategia-asiakirjaan (HSA) sekä vuoden 2004 talousarvioesityksen painopistetavoitteisiin. Tulostavoitteiden asettamisen taustalla vaikuttavat myös opetusministeriön arvot ja strategia 2015 sekä aluestrategia 2013. Tulossuunnitelmassa on otettu huomioon Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (KESU:n) 2003-2008 tavoitteet. Tulostavoitteiden asettamisessa otetaan lisäksi huomioon talousarvioesityksen lukuperusteluissa olevat keskeiset tavoitteet.

Tulossuunnitelmassa on omana kokonaisuutenaan vuoden 2004 talousarvioesityksessä opetusministeriön hallinnonalan ja ministeriön oman toiminnan painopisteet. Painopisteiden ja hallituksen politiikkaohjelmien yhteydessä ovat otsikkotasolla ne tulostavoitteet, jotka on koulutus- ja tiedepolitiikan, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toimialoilla, kirkollisasioissa ja opetusministeriön yleishallinnossa asetettu kyseisen painopisteen ja tavoitteen toteuttamiseksi.

Koulutus- ja tiedepolitiikan, kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan toimialojen, kirkollisasioiden ja opetusministeriön yleishallinnon toimialakohtaiset tulostavoitteet esitetään osastoittain ja yksiköittäin seuraavasti: ensin perustehtävät lyhyesti ja tämän jälkeen tulostavoitteet, jotka ovat samalla seurannan kohteet. Tulossuunnitelman laadinnassa ja tulosten seurannassa on apuvälineenä Tulosnet -järjestelmä. Julkaisu sisältää oikolukuvaiheessa tehdyt toimittukselliset tarkistukset.

2 Opetusministeriön strategia 2015

Vuonna 2003 laadittu Opetusministeriön strategia 2015 on pitkän tähtäimen näkemys siitä, millä tavoitteilla ja keinoilla visio, toiminta-ajatus ja arvot toteutuvat. Strategia antaa suuntaa opetusministeriön toimialan kehitykselle. Se sisältää myös näkemyksen ministeriöorganisaation johtamisesta ja kehittamisestä. Toimintaympäristön kehityspiirteiden tunnistaminen ja kehitykseen vaikuttaminen on olennaista, samoin vaikutusten ja vaikuttavuuden seuranta. Organisaation toimivuus ja tehokkuus tavoitteiden toteuttamisessa korostuu.

Opetusministeriön laajan toimialan yhteisinä arvoina korostuvat sivistys, hyvinvointi, demokratia ja luovuus, joita opetusministeriö edistää toimillaan. Asiantuntijuus on keskeinen arvo opetusministeriön toiminnassa, samoin vastuullisuus, avoimuus ja yhteistyö sekä tulevaisuuteen suuntautuneisuus.

Visio

Suomi on pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta, jossa koulutus, kulttuuri ja tiede ovat kansalaisten hyvinvoinnin ja Suomen talouden ja sivistyksen keskeiset menestystekijät.

Toiminta-ajatus

Opetusministeriö vastaa osana valtioneuvostoa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan kehittamisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Ministeriö edistää sivistystä, luo edellytyksiä osaamiselle, elinikäiselle oppimiselle ja luovuudelle sekä kansalaisten osallistumiselle ja hyvinvoinnille.

Toimialan arvot ovat tasa-arvo, sivistys, luovuus ja hyvinvointi

Sivistyneessä yhteiskunnassa arvostetaan kulttuuria, kasvatusta, koulutusta ja tiedettä. Tieto, osaaminen, luovuus ja inhimillisyys sekä elinikäisen oppimisen periaate ovat sivistyksen pe-

rusta. Sivistynyt kansakunta luo tietoisesti omaa kansallista identiteettiään ja kykenee toimimaan tavoitteellisesti kansainvälisessä vuorovaikutuksessa.

Luovuus on kehityksen lähde, kehitysmuotoisuus ja innovatiivisuus sen merkkejä. Luovuuden hedelmällisen toteutumisen ehtona on paitsi moninaisuuden arvostus, myös tieteen, taiteen, kulttuurin ja kansalaistoiminnan sisältöjen ja toimintatapojen vapaus. Kehittyvässä yhteiskunnassa arvostetaan sekä oma-aloitteisuutta, aktiivisuutta ja yrittämistä että yhteisöllistä vastuuta ja välittämistä.

Kansainvälinen kilpailukyky, toimiva talous ja hyvä työllisyys luovat perustan hyvinvoinnille. Näissä toteutetaan kestävä kehityksen periaatetta. Kestävän kehityksen edistäminen perustuu kokonaisvaltaiseen näkemykseen taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristön huomiioon ottavasta kehityksestä. Hyvinvointiin liittyy yksilöllinen ja yhteisöllinen tekemisen ja kokemisen ilo sekä osaamisen kehittäminen. Henkinen, fyysinen, sosiaalinen ja kulttuurinen hyvinvointi koskee koko väestöä. Inhimillinen pääoma on keskeinen sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin tekijä.

Demokraattinen yhteiskunta on tasa-arvoinen sekä sukupuolten ja sukupolvien että alueiden suhteen. Monikulttuuristuvassa yhteiskunnassa suvaitsevaisuus korostuu. Julkiset palvelut suunnataan tasa-arvoisesti koko väestölle. Kaikilla kansalaisilla on oltava mahdollisuus koulutuksen hankkimiseen. Kansalaistoiminta, osallisuus ja osallistuminen antavat yksilöille mahdollisuuksia toteuttaa itseään ja vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen.

Opetusministeriön toimialan strategiset avainalueet

- **Turvataan koulutuksellinen ja kulttuurinen tasa-arvo**

Koulutus- ja kulttuurimahdollisuuksien tasa-arvo on perusta suomalaiselle hyvinvoinnille. Eri väestöryhmien ja alueiden tasavertaiset ja monipuoliset mahdollisuudet koulutukseen ja kulttuuripalveluihin turvataan. Julkinen sektori vastaa suomalaisen hyvinvoinnin ja tasa-arvon toteutumisen edellytyksistä. Opetusministeriön vastuulla on luoda edellytykset koulutukselliselle ja kulttuuriselle tasa-arvolle.

- **Edistetään henkistä kasvua ja oppimista**

Koulutuksella ja osaamisella, kulttuurilla, nuorisotyöllä ja liikunnalla on suuri merkitys yksilön oppimisen, elämänhallinnan, itsensä toteuttamisen ja kehittämisen kannalta. Yhteiskunnan jatkuva muutos korostaa elinikäisen oppimisen ja itsensä kehittämisen vaatimusta. Haasteena on osaamisen uusintaminen sekä henkisen kasvun ja hyvinvoinnin edellytysten turvaaminen. Koulutus sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelut edistävät henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

- **Lisätään osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksia**

Demokraattinen yhteiskunta rakentuu kansalaisten osallistumiselle. Elinvoimainen kansalaisyhteiskunta antaa yksilölle osallisuuden, osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Yhteisöllisyydellä on suuri merkitys sosiaaliselle hyvinvoinnille. Osallisuuden tukeminen ehkäisee syrjäytymistä. Kansalaistoiminnan edellytysten

turvaaminen on keskeinen toimintaa ohjaava tavoite opetusministeriön hallinnonalalla. Myös koulutusjärjestelmällä on merkittävä rooli osallisuuden ja osallistumisen vahvistamisessa.

- **Tuetaan yhteiskunnan sivistyksellistä ja taloudellista kilpailukykyä**

Luovuus ja innovatiivisuus ovat voimavara yksilölle ja kansakunnalle. Sivistyksen perustana korostuu tieteen, taiteen ja kulttuuriperinnön arvostus. Suomalaisen yhteiskunnan taloudellinen ja sosiaalinen hyvinvointi syntyy uuden tiedon tuottamisesta ja soveltamisesta. Innovaatioyhteiskunnan laatu varmistetaan. Innovaatiojärjestelmän toimivuus vahvistaa kansakunnan kilpailukykyä globaalissa taloudessa. Tietoyhteiskunnan kehittämistä, tietoyhteiskuntavalmiuksia, tietoverkkojen sisältöjä ja verkkopalveluiden saavutettavuutta edistetään.

- **Monipuolistetaan kansainvälistä vaikuttamista**

Kulttuurista identiteettiä korostavat suuntaukset voimistuvat. Tavoitteena on luoda yhteinen arvoperusta globalisaation kehitysongelmien hallinnalle. EU:n laajentuminen avaa uusia yhteistyömahdollisuuksia. Suomalaisen kulttuurin kansainvälistä näkyvyyttä edistetään ja samalla vahvistetaan monikulttuurisuutta omassa maassamme. Pohjoinen ulottuvuus ja yhteistyö Venäjän kanssa painottuvat verkostomaiseen yhteistyöhön monien toimijoiden kanssa.

- **Parannetaan toimialan tuloksellisuutta**

Koulutuksen ja kulttuurin rahoitusjärjestelmän kehittämisen tavoitteena on vakaa ja ennustettava rahoitus. Toimialan tulosohjausta kehitetään. Lainsäädännön laatu taataan. Opetusministeriön toimintaa painotetaan strategiseen suuntaan.

3 Toimintaympäristö

Toimiva ja laadukas koulutus- ja tutkimusjärjestelmä sekä omaleimainen kulttuuri ovat tärkeä osa Suomen menestysstrategiaa kansakuntien välisessä kilpailussa. Suomen koulujärjestelmä on usein mainittu esikuvana OECD-maita vertailtaessa, koska se tuottaa hyviä tuloksia kohtuullisilla kustannuksilla. Suomi on menestynyt jatkuvasti hyvin myös tietoyhteiskunta-kehitystä ja kansainvälistä kilpailukykyä koskevissa vertailuissa. Suomen viime vuosien taloudellinen menestys on perustunut oleellisesti huipputeknologian kehittämiseen, hyödyntämiseen ja vientiin.

Suomalainen koulujärjestelmä ja kulttuuripalvelut rakentuvat tasa-arvoisuuden periaatteen pohjalta. Yhtäläiset koulutusmahdollisuudet ja muut sivistykselliset perusoikeudet turvataan koko väestölle. Paikallisten olosuhteiden erilaistuminen ja väestörakenteen ikääntyminen ja monikansallistuminen luovat kasvavia haasteita väestön peruspalvelujen tasa-arvoiselle saataavuudelle.

Hallituskauden talouspolitiikka tähtää talouden kasvumahdollisuuksien ja rakenteiden vahvistamiseen parantamalla sekä yrittäjyyden edellytyksiä että kannustimia työn tekemiseen ja osaamisen kehittämiseen. Hallituksen työllisyys- ja talouskasvutavoitteiden toteutumiseen vaikutetaan merkittävästi myös koulutuspoliittisilla toimenpiteillä. Hallituksen strategia-asia-kirjan mukaan teknologian ja talouden nopea muutos edellyttää aiempaa enemmän panostamista elinikäiseen oppimiseen ja monimuotoiseen koulutukseen työuran eri vaiheissa.

Hallitus on käynnistänyt neljä poikkihallinnollista politiikkaohjelmaa hallinnonalojen välisen yhteistyön lisäämiseksi: työllisyyden politiikkaohjelman, yrittäjyyden politiikkaohjelman, tietoyhteiskuntaohjelman ja kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman. Opetusministeriö on mukana kaikissa politiikkaohjelmissa, ja tämä edellyttää ministeriön hallinnonalan toimintojen tarkastelua osana laajempaa kokonaisuutta kyseisillä toimintaloilla.

Kuntien talous pysyy suunnitelmavuotena kireänä, vaikka hallitus lisää valtionosuuksia hallitusohjelman mukaisesti. Kuntien väliset taloudelliset erot pysyvät suurina. Hallitus on käynnistänyt lähinnä kunnallisia palveluja koskevan peruspalveluohjelman valmistelun. Tulevan kehyspäättökseen osana hyväksyttävä peruspalveluohjelma kiinnittää huomiota kuntien tehtävien ja rahoituksen tasapainoon erityyppisissä kunnissa. Opetusministeriö osallistuu valmistelutyöhön tavoitteenaan koulutuksen ja kulttuuripalvelujen riittävän rahoituksen sekä valtionosuuksien oikeudenmukaisen kohdentumisen turvaaminen.

Opetusministeriön tehtävien delegointi- ja alueellistamismahdollisuuksia on selvitetty. Julkisen hallinnon ja palvelujen tuottavuutta koskeva selvitystyö opetusministeriön hallinnon-alalla aloitetaan yhdessä valtiovarainministeriön kanssa.

Opetusministeriön hallinnonalan määrärahat kasvavat suunnitelmavuotena yhteensä 3%, ja erityisesti tieteen ja nuorisotyön rahoituksessa on huomattavaa kasvua. Opetusministeriön oman toiminnan määräraha-kehitykset ovat poikkeuksellisen tiukat, mikä johtuu erityisesti uudesta palkkausjärjestelmästä sekä uusien toimitilojen aiheuttamista vuokrankorotuksista.

4 Opetusministeriön hallinnonalan painopisteet

Turvataan koulutuksellinen ja kulttuurinen tasa-arvo. Huolehditaan peruspalvelujen saatavuudesta ja laadusta sekä kehitetään arviointia. Ihmisten yhdenvertaisuutta ja alueiden välistä tasa-arvoa vahvistetaan. Koulutusta ja tutkimusta kehitetään alueiden vahvuuksia ja ominaispiirteitä tukien tavoitteena työllisyysasteen nostaminen. Yrittäjyyttä edistetään koulutuksen ja kulttuurin eri aloilla. Koulutus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan verkostoa alueellisena vetovoimatekijänä tuetaan.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla vahvistetaan alueellista kehitystä osaston aluestrategian mukaisesti koulutuksen ja tutkimuksen verkostoja kehittämällä ja edistämällä yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädäntö toimeenpannaan. Hyvän opetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksilla pyritään vahvistamaan koulutuksen perusturvaa ja ennaltaehkäisemään eriarvoistumista koulutuksessa. Yrittäjyyttä edistetään toimintaohjelmalla.

Kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston aluestrategian mukaisesti edistetään taiteen ja kulttuurin tarjonnan saatavuutta. Alueellista kulttuuritoimintaa vahvistetaan. Laadukkaiden kirjasto- ja tietopalveluiden saatavuus turvataan. Nuorten elinolojen arviointia kehitetään ja työpajojen ohjaajia vakinaistetaan asteittain vakinaistetaan.

- Yrittäjyyden toimenpideohjelma
- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Laaditaan esiopetuksen selonteko ja toimeenpannaan esiopetuksen kuljetusmatkaetuutta koskeva lainsäädäntö
- Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön toimeenpanon valmistelu
- Opetussuunnitelman perusteiden täytäntöönpanon tukeminen
- Käynnistetään hyvän opetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuositusten valmistelu
- Alueellisen yhteistyön kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kehittäminen
- Tehokkaan ammattikorkeakouluverkon kehittäminen
- Yliopistojen toiminnan, laadun ja vaikuttavuuden arvioiminen
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen

- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Terveystoiminnan toimeenpano, lääkärinkoulutus
- Alueiden vahvuudeksi -toimenpideohjelman (kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan aluestrategia 2013) toimenpidesuosituksen toteutuminen
- Taiteen ja kulttuurin toimialojen arviointitoiminnan nykytilan selvittäminen ja vakiintuneiden toimintamallien kehittäminen
- Taiteen ja kulttuurin tarjonnan ja saavutettavuuden edistäminen
- Alueellisen kulttuuritoiminnan vahvistaminen sekä taiteen ja kulttuurin alueellisten palvelukeskusverkostojen kehittäminen
- Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuus, vahvistetaan kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä
- Tuetaan aluekehitystä ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä kulttuuripolitiikan avulla.
- Nuorten elinoloja koskevaa arviointia kehitetään
- Nuorten työpajatoiminta vakinaistetaan
- Perustamishankkeiden valtionosuustehtävien ja suuria rakennushankkeita koskevien toimenpiteiden suorittaminen

Tuetaan yhteiskunnan sivistyksellistä ja taloudellista kilpailukykyä. Suomen asemaa vahvistetaan yhtenä maailman johtavista tietoyhteiskunnista kehittämällä verkko-opetusta, parantamalla alan tutkimusta ja opettajien osaamista, kehittämällä kansalaisten tietoyhteiskuntataitoja ja -palveluja, parantamalla tiedon ja kulttuurin saatavuutta sekä toteuttamalla sisältötuotantohankkeita. Panostetaan tutkimukseen valtion tiede- ja teknologianeuvoston suositusten pohjalta.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto osallistuu hallituksen tietoyhteiskuntaohjelmaan valmistamalla seurannan mittareita ja toteuttamalla koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiaa. Painopiste on opetuksen ja tutkimuksen verkkopalveluiden kehittämisessä. Opettajankoulutuksessa otetaan huomioon tietoyhteiskunnan haasteet.

Tiedettä edistetään ja tutkimusjärjestelmää kehitetään. Tutkimuksen laatua ja rakenteita arvioidaan, yhteistyöverkkoja vahvistetaan. Tutkijakunnan riittävyttä arvioidaan ja tutkijakoulutoimintaa kehitetään. Tutkimuksen tietohuolto kehitetään. Kirjastojen ja arkistojen aineistojen digitointia jatketaan. Ammattikorkeakoulujen roolia vahvistetaan alueellisessa innovaatiojärjestelmässä.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto painottaa tavoitteissaan Kulttuuri tietoyhteiskunnassa 2010 -strategian toteuttamista (kulttuuriperinnön säilymistä, digitaalisten kulttuuristen sisältöjen monipuolista tarjontaa, tieto- ja viestintätekniiikan innovatiivista käyttöä kulttuurilaitoksissa sekä kulttuuripalveluiden tuotannossa ja levityksessä). Kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjän vahvistetaan. Luovuusstrategian laadinta aloitetaan.

- Tietoyhteiskuntaohjelman mittareita valmistellaan
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian edistäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Yliopistojen tulosoikeuksien kehittäminen
- Tieteen edistäminen ja tutkimusjärjestelmän kehittäminen

- Tutkimuksen tukipalvelujen ja tietohuollon kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiojärjestelmässä vahvistetaan
- Kulttuuriperinnön säilymisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuus, vahvistetaan kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä
- Asiakaspäätteiden ja nopeiden tietoliikenneyhteyksien hankkiminen
- Tiedollisen pohjan varmistaminen ja tietojärjestelmien kehittäminen liikunnan päätöksenteon, ohjauksen ja toiminnan perustaksi
- YK:n tietoyhteiskunnan huippukokouksen (WSIS) 2003 seuranta ja 2005 valmistelu

Edistetään henkistä kasvua ja oppimista. Luodaan edellytyksiä koulutuksen keskeyttämisen vähentämiselle, korkeakoulututkintojen suoritusaikojen lyhentämiselle ja suunnataan aikuiskoulutusta toisen asteen ammatillista koulutusta vailla oleville. Koulutuksen yhteyksiä työelämään tiivistetään edelleen. Aikuiskoulutusta kehitetään parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän ehdotusten pohjalta.

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto osallistuu hallituksen työllisyyden politiikkaohjelmaan koulutuspolitiikan osalta. Tavoitteena on koulutuksen läpäisyn parantaminen ja keskeyttämisen vähentäminen. Ammatillisen koulutuksen alueellista ennakkointia parannetaan ja oppisopimuskoulutusta lisätään. Aikuiskoulutusta kehitetään parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän ehdotusten pohjalta. Tavoitteena on elinikäisen oppimisen edellytysten ja koulutuksellisen tasa-arvon vahvistaminen, aikuiskoulutuksen laadun parantaminen ja aikuisopiskeluun osallistumisen laajentaminen.

- Korkeakoulutuksen aloittamisiän ja tutkinnon suorittamisiän laskeminen, koulutuksen läpäisyn parantaminen, keskeyttämisen vähentäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupien uudistaminen 1.1.2005 lukien
- Ammatillisen koulutuksen rahoituksen toimeenpano ja uudistaminen
- Työelämän edellyttämän ammattiosaamisen varmistaminen: näyttöjärjestelmän käyttöönotto
- Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen
- Parannetaan ammatillisen koulutuksen vetovoimaa ja arvostusta
- Ammatillisen koulutuksen opetusjärjestelyjen seuranta, hyväksilukemisen ja henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien edistäminen
- Opiskelijavalintaperusteiden toimivuuden seuranta. Yhteishaun muutostarpeiden selvittäminen
- Ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmän kehittäminen
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Noste-ohjelman toimeenpano
- Perus- ja lisäkoulutuksen järjestämislupien sekä avustusten jakoperusteiden uudistaminen
- Vapaan sivistystyön uuden ohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu
- Aineopiskeluiden rahoitusperusteiden ja etälukiotoiminnan laajentamisen valmistelu
- AMK-aikuiskoulutuspaikkojen käytön tehostaminen
- AMK-jatkotutkinnon vakinaistamista koskeva valmistelu

- Yliopistojen aikuiskoulutustehtävän vahvistamista koskeva valmistelu
- Aikuisopiskelun taloudellisten edellytysten kehittämistä koskeva jatkovalmistelu
- Aikuiskoulutuksen mitoitussuunnittelun ja ohjauksen kehittämistoimien sekä alueellisten toimenpideohjelmien valmistelu
- Opintotuen kannustavuuden ja riittävyuden kehittäminen opetusministeriön asettaman selvitysmiehen laatiman toimenpideohjelman pohjalta
- Opiskelijoiden ateriatuen kehittäminen

Kulttuuripolitiikalla tuetaan kulttuurista ja taiteellista monimuotoisuutta, rikasta kulttuuriperintöä, kulttuurilaitoksia ja palveluja sekä edellytyksiä luovaan työhön. Parannetaan kulttuuriperinnön säilymistä ja edistetään alan yhteiskunnallista vaikuttavuutta saattamalla siihen liittyviä aineistoja digitaaliseen muotoon.

Kulttuuri- liikunta ja nuorisopolitiikan osaston tavoitteena on turvata edellytykset taiteelliseen työhön. Taide- ja taiteilijapolitiikan toimintalinjauksia selkeytetään. Valtioneuvoston periaatepäätöksen toimenpide-ehdotuksia valmistellaan. Laaditaan museopoliittinen toimintaohjelma. Kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta tietoverkoissa parannetaan.

- Taide- ja taiteilijapolitiikan toimintalinjausten selkeyttäminen ja taiteilijoiden toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten kehittäminen
- Kulttuuriperinnön säilymisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Audiovisuaalisen kulttuurin vahvistamiseksi laaditaan elokuva- ja televisiopoliittinen ohjelma sekä valmistellaan radio- ja televisioarkiston perustaminen
- Perustamishankkeiden valtionosuustehtävien ja suuria rakennushankkeita koskevien toimenpiteiden suorittaminen
- Kulttuurista moninaisuutta koskevan kansainvälisen yleissopimusluonnoksen valmistelu sekä sopimusta koskeviin neuvotteluihin osallistuminen

Lisätään osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksia. Liikunnan eettistä pohjaa ja liikunnan edellytyksiä vahvistetaan. Lasten ja nuorten oikeutta henkisesti ja fyysisesti turvalliseen kasvuympäristöön painotetaan. Lastenkulttuuria ja siihen liittyvää osaamista tuetaan.

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään. Koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla tavoitteena on erityisopetuksen kehittäminen. Nuorten osallisuushankkeeseen osallistuvat sekä koulutus- ja tiedepolitiikan osasto että kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston tavoitteena on kehittää lastenkulttuurin edellytyksiä Taikalamppu-verkoston toimintaa tukemalla ja laajentamalla. Väestön liikunta-aktiivisuutta pyritään lisäämään.

- Erityisopetuksen kehittäminen
- Ammatillisen erityisopetuksen kehittäminen
- Nuorten osallisuushanke: osallistutaan yhteistoimintakokeiluun
- Koululaisten iltapäiväkerhotoiminnan (3.-9.-luokkalaisten) tukeminen

- Lastenkulttuuripolitiikan toimintalinjausten selkeyttäminen sekä lastenkulttuurin toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten kehittäminen
- Vuosina 1999-2003 toteutetun lasten ja nuorten liikuntaohjelman arviointi sekä vuosina 2004-2007 toteutettavan ohjelman seuranta
- Väestön liikunta-aktiivisuuden ja liikunnallisen tasa-arvon lisääminen sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen osana kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaa
- Toimeenpannaan Euroopan Unionin liikuntakasvatusvuosi
- Kansainväliseen menestykseen tähtäävän, eettisesti vahvan huippu-urheilujärjestelmän kehittäminen
- Kehitetään liikuntakulttuurin sukupuolivaikutusten arviointijärjestelmää OPM:n pilottina (SUVAUS)
- Liikuntapaikkojen perustamishankkeiden valtionosuustehtävien ja liikunnan suuria rakennushankkeita koskevien toimenpiteiden suorittaminen
- Lapsiin kohdistuvan väkivaltaviihteen rajoittaminen medioissa -toimintaohjelman laadinta sekä lasten- ja nuortenelokuvan teemavuoden Filmihillon järjestäminen

Monipuolistetaan kansainvälistä vaikuttamista

Suomalaisen tieteen ja kulttuurin kansainvälistä näkyvyyttä edistetään. Pohjoinen ulottuvuus ja yhteistyö Venäjän kanssa painottuvat yhteistyöhön monien toimijoiden kanssa. EU:n laajentuminen avaa uusia yhteistyömahdollisuuksia.

- Yliopistojen kansainvälistymisen ja eurooppalaisen yhteistyön edistäminen
- Tiedepoliittista kansainvälistä yhteistyötä kehitetään, Suomen liittyminen ESO:on toteutetaan 2004
- Kulttuurin painoarvon kohottaminen pohjoisen ulottuvuuden eri toimintapolitiikoissa
- Suomen tavoitteiden asettaminen eurooppalaisen liikuntapolitiikan suuntaviivojen määrittelyssä,
- Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö -toimintaohjelman 2003 - 2007 toimeenpano ja koordinointi
- WTO:n Dohan kierroksen opetusministeriöön ja sen hallinnonalaan liittyvien asiakokonaisuuksien koordinointi
- EU:n laajentumisen vaikutusten seuranta ja arviointi sekä uusien yhteistyömallien kehittäminen
- Kahdenvälisen kulttuuriyhteistyön kehittämisohjelman toteuttaminen, vuonna 2004 painopisteinä Venäjä ja EU:n uudet jäsenmaat
- Kehitysyhteistyön koulutus- ja kulttuurialan yhteistyön kehittäminen
- YK:n kestävän kehityksen huippukokouksen (WSSD 2002) seuranta

5 Opetusministeriön oman toiminnan painopisteet

Toteutetaan vuosille 2003–2008 vahvistettua koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmaa mm. seuraavin toimenpitein. Kuljetusetu ulotetaan esiopetuksessa oleviin. Aamu- ja iltapäivätoimintaa vahvistetaan käyttäen hyväksi niitä kokemuksia, joita on saatu yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa. Nostetaan perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen siirtyvien osuutta. Parannetaan koulutuksen läpäisyä, vähennetään keskeyttämistä ja alennetaan korkeakouluopintojen aloittamisikää sekä tutkinnon suorittamisikää. Lisätään opettajankoulutusta. Kehitetään aikuiskoulutusta parlamentaarisen aikuiskoulutustyöryhmän ehdotusten pohjalta. Lisätään yliopistojen ja Suomen Akatemian tutkimus- ja innovaatorahoitusta. Edistetään tutkimustiedon ja teknologian käyttöä ja hyödyntämistä.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003-2008 tavoitteiden toteuttaminen aloitetaan koulutus- ja tiedepolitiikan osastolla. Suunnitelman tavoitteet sisältyvät keskeisesti myös hallituksen politiikkaohjelmiin ja valtion vuoden 2004 talousarvioon.

- Korkeakoulutuksen aloittamisiän ja tutkinnon suorittamisiän laskeminen, koulutuksen läpäisyn paraneminen, keskeyttämisen väheneminen
- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Laaditaan esiopetuksen selonteko ja toimeenpannaan esiopetuksen kuljetusmatkaetuutta koskeva lainsäädäntö
- Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön toimeenpanon valmistelu
- Opetussuunnitelman perusteiden täytäntöönpanon tukeminen
- Käynnistetään hyvän opetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksen valmistelu
- Työssäoppimisen tukiohjelma ja oppisopimuskoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen rahoituksen toimeenpano ja uudistaminen
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kehittäminen
- Työelämän edellyttämän ammattiosaamisen varmistaminen: näyttöjärjestelmän käyttöönotto
- Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen

- Ammatillisen erityisopetuksen kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen opetusjärjestelyjen seuranta, hyväksilukemisen ja henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien edistäminen.
- Opiskelijavalintaperusteiden toimivuuden seuranta. Yhteishaun muutostarpeiden selvittäminen
- Ammatillisten tutkintojen uudistuksen seuranta
- Parannetaan ammatillisen koulutuksen vetovoimaa ja arvostusta
- Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistaminen
- Ammatillisen opettajankoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiojärjestelmässä vahvistetaan
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen
- Tehokkaan ammattikorkeakouluverkon kehittäminen
- Yliopistojen toiminnan, laadun ja vaikuttavuuden arviointi
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian edistäminen
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Vapaan sivistystyön uuden ohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu
- Noste-ohjelman toimeenpano
- Perus- ja lisäkoulutuksen järjestämislupien sekä avustusten jakoperusteiden uudistaminen
- Aineopiskeluiden rahoitusperusteiden ja etälukiotoiminnan laajentamisen valmistelu
- AMK-aikuiskoulutuspaikkojen käytön tehostaminen
- AMK-jatkotutkinnon vakinaistamista koskeva valmistelu
- Yliopistojen aikuiskoulutustehtävän vahvistamista koskeva valmistelu
- Aikuisopiskelun taloudellisten edellytysten kehittämistä koskeva jatkovalmistelu
- Aikuiskoulutuksen mitoitussuunnittelun ja ohjauksen kehittämistoimien sekä alueellisten toimenpideohjelmien valmistelu
- Tieteen edistäminen ja tutkimusjärjestelmän kehittäminen

Toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaista taide- ja taiteilijapoliittista ohjelmaa, kirjastostrategiaa 2010 sekä lastenkulttuuripoliittista ohjelmaa. Aloitetaan koko maan kattavan luovuusstrategian valmistelu.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston vuoden 2004 tulostavoitteet pohjautuvat hyväksytyihin taidepoliittisiin periaatepäätöksiin, ohjelmiin ja strategioihin. Koko maan kattavan luovuusstrategian laadinta aloitetaan.

- Lastenkulttuuripoliitiikan toimintalinjausten selkeyttäminen sekä lastenkulttuurin toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten kehittäminen
- Taiteen ja kulttuurin tarjonnan ja saavutettavuuden edistäminen
- Taide- ja taiteilijapolitiikan toimintalinjausten selkeyttäminen ja taiteilijoiden toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten kehittäminen
- Alueellisen kulttuuritoiminnan vahvistaminen sekä taiteen ja kulttuurin alueellisten palvelukeskusverkostojen kehittäminen
- Kulttuuriperinnön säilymisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen

- Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuus, vahvistetaan kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä
- Kehitetään kaikkien kirjastotyyppien yhteistä kansallista tietoportaalia
- Esteettisesti korkeatasoisen ympäristön toteuttamismahdollisuuksien edistäminen valtioneuvoston arkkitehtuuripoliittisen ja muotoilupoliittisen ohjelman ehdotusten pohjalta
- Luovuusstrategian valmistelu aloitetaan

Hallinnonalan lainsäädäntöä kehitetään muun muassa valmistelemalla ortodoksisia kirkkokuntaa koskeva lainsäädäntöuudistus sekä käynnistämällä nuorisotyölain kokonaisuudistus.

- Taiteen ja kulttuurin lainsäädännön kehittäminen
- Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja järjestelmää kehitetään vastaamaan tietoyhteiskunnan vaatimuksia
- Uudistetaan nuorisotyölaki
- Ortodoksisen kirkon lainsäädäntöuudistuksen eteneminen

Liikunnan tulosperusteista valtionavustusjärjestelmää kehitetään.

- Väestön liikunta-aktiivisuuden ja liikunnallisen tasa-arvon lisääminen sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen osana kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaa
- Lajiliittojen tulosoajauksen ja arvioinnin työryhmä

Tietoyhteiskuntakehitystä edistetään toimeenpanemalla koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntastrategian sekä kulttuurinen tietoyhteiskuntastrategia 2010:n toimenpiteitä.

- Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian edistäminen
- Varmistetaan digitaalisten kulttuuristen sisältöjen runsas ja monipuolinen tarjonta sekä edistetään kulttuuriteollisuuden vientikelpoisuutta

Yhteistyötä viranomaisten välillä lisätään erityisesti alueiden kehittämisessä, koulutuksessa ja työelämään motivoimisessa, tutkimus- ja kehittämistoiminnassa, terveysliikunnassa, nuorten elinolojen parantamisessa, kansalaistoiminnan esteiden purkamisessa sekä nuorten yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa ja ennaltaehkäisevässä huumeuudistuksessa.

- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen

- Alueellisen kulttuuritoiminnan vahvistaminen sekä taiteen ja kulttuurin alueellisten palveluverkoston kehittäminen
- Vuosina 1999-2003 toteutetun lasten ja nuorten liikuntaohjelman arviointi sekä vuosina 2004-2007 toteutettavan ohjelman seuranta
- Ennaltaehkäisevän päihde- ja huumetyön tukeminen
- Nuorten työpajatoiminta vakinaistetaan

Edistetään sähköistä asiointia opetus- ja kulttuurihallinnossa verkkopalvelu- ja verkkotoimintastrategian mukaisesti. Jatketaan sähköisen valtionavustusprosessin suunnittelua ja kehittämistä osana Lomake.fi -verkkopalvelua.

- Sähköisen asiointin kehittäminen taiteen ja kulttuurin valtionavustusten hakumenettelyssä, sähköisten päätösten ja useamman kuin yhden sähköisen allekirjoituksen sisältyminen palveluun
- Suunnitelman valmistuminen sähköisten asiakirjojen vastaanoton, jakelun, valmistelun ja päätöksenteon edellyttämistä toimenpiteistä
- Ulkoisten www-sivujen uudistaminen: verkkopalvelun ja teknisen ympäristön uudistaminen

Jatketaan ministeriön toimitilahankkeen toteutusta, jonka tavoitteena on koota yhteen useisiin toimipisteisiin hajautuneet toiminnot.

- Ministeriön toimitilahankkeen eteneminen
- Lähiverkon (ME1) ja toimipisteiden (ME10-ME1) välisten nopeiden yhteyksien toteutuminen
- Laitehankintojen toteutuminen

6 Hallituksen politiikkaohjelmat

Hallituksen työllisyysstrategia ja työllisyyden politiikkaohjelma

Työllisyyden politiikkaohjelman päätavoitteita ovat rakenteellisen työttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen ehkäisy, osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja varautuminen ikärakenteen muutoksesta johtuvaan työvoiman niukkuuteen, työmarkkinoilla nykyistä pidempään pysyminen sekä työn tuottavuuden lisääminen sekä työn organisoinnin ja mielekkyyden parantaminen.

Opetusministeriön sektorilla lisätään oppisopimuskoulutuksena järjestettävää lisäkoulutusta, parannetaan ammatillisen koulutuksen alueellista ennakointia, toteutetaan nuorten koulutustakuu ja vakinaistetaan työpajatoimintaa.

Ohjelmaan sisältyy lisäksi työurien pidentämiseen liittyvä koulutuspolitiikan osa-alue, johon sisältyvät yliopistojen tutkintorakenteiden kehittäminen ja opintojen ohjauksen ja keskeyttämisen vähentämisen tehokkaiden tukitoimien käynnistäminen, aikuiskoulutusjärjestelmän vahvistaminen, ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän kannustavuuden lisääminen, ammatillisen koulutuksen tuloksellisuusrahoituksen kehittäminen ja opiskelijoiden opintososiaalisen aseman kohentaminen.

- Korkeakoulutuksen aloittamisiän ja tutkinnon suorittamisiän laskeminen, koulutuksen läpäisyn paraneminen, keskeyttämisen väheneminen
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Noste-ohjelman toimeenpano
- Nuorten työpajatoiminnan vakinaistaminen
- Työssäoppimisen tukiohjelma ja oppisopimuskoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupien uudistaminen 1.1.2005 lukien
- Ammatillisen koulutuksen rahoituksen toimeenpano ja uudistaminen
- Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistaminen

- Opintotuen kannustavuuden ja riittävyyden kehittäminen opetusministeriön asettaman selvitysmiehen laatiman toimenpideohjelman pohjalta
- Aikuiskoulutuksen mitoitussuunnittelun ja kehittämistoimien sekä alueellisten toimenpideohjelmien valmistelu

Yrittäjyyden politiikkaohjelma

Yrittäjyyden politiikkaohjelman tavoitteena on varmistaa yritysten toimintaympäristön vakaa ja pitkälläkin aikavälillä ennustettavissa oleva kehitys sekä nostaa Suomi yrittäjyyden toimintaedellytysten suhteen Euroopan kärkimaiden joukkoon. Markkinatalouden toimivuus taataan ja yritysten ja yrittäjien merkitys taloudellisen kasvun ja työllisyyden luojina suomalaisessa yhteiskunnassa kasvaa.

Opetusministeriön tavoitteena on yrittäjyyden politiikkaohjelman toimenpitein lisätä kansalaisten valmiuksia ryhtyä halutessaan yrittäjiksi yrittäjyyskasvatuksen- ja koulutuksen keinoin sekä liiketoimintaosaamista vahvistamalla. Tavoitteena on lisätä yrittäjyyden houkuttelevuutta yhtenä uravaihtoehtona. Yrittäjyyden ja yritystoiminnan osaamis pohjan vahvistaminen kattaa koko koulujärjestelmän. Opetusministeriö on päättänyt yrittäjyyskasvatuksen linjauksista 15.11.2001. Linjaukset arvioidaan ja tarkistetaan vuoden 2004 alkuun mennessä koulujärjestelmän eri asteiden näkökulmista.

- Yrittäjyyden toimenpideohjelma
- Nuorisobarometrin toteuttaminen
- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Työssäoppimisen tukiohjelma ja oppisopimuskoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen järjestämis lupien uudistaminen 1.1.2005 lukien
- Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiojärjestelmässä vahvistetaan
- Opetussuunnitelman perusteiden täytäntöönpanon tukeminen

Tietoyhteiskuntaohjelma

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman tarkoituksena on lisätä kilpailukykyä ja tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa sekä kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua hyödyntämällä tieto- ja viestintätekniiikkaa koko yhteiskunnassa. Lisäksi ohjelman avulla pyritään säilyttämään Suomen asema yhtenä tieto- ja viestintäteknologian johtavista tuottajista ja hyödyntäjistä.

Opetusministeriön toimialalla tavoitteena on tukea kansalaisten mahdollisuutta hankkia kuhunkin elämäntilanteeseen soveltuvat tietotekniikan perustaidot, varmistaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien ulottaminen kouluihin ja kirjastoihin sekä vahvistaa tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä ja verkko-opetuksen sisältöjen kehittämistä.

Tavoitteena on edistää luovaa työtä ja sen eri osa-alueita tietoyhteiskunnassa, tehostaa tiedon ja kulttuurin saatavuutta sekä kehittää tekijänoikeutta vastaamaan tietoyhteiskunnan vaatimuksia.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004 vastaa tietoyhteiskuntakehityksen haasteisiin kohottamalla osaamista soveltaen tieto- ja viestintätekniikkaa laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa. Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian arviointi toteutetaan. Samanaikaisesti käynnistetään Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelma 2004-2006. Toimenpiteet opetusministeriön osalta täsmentyvät ja niitä seurataan Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelmassa. Opettajankoulutuksen kehittämisessä otetaan huomioon tietoyhteiskuntavalmiuksien edistäminen.

Kulttuurin tietoyhteiskuntapolitiikan kehittämisen avainalueita ovat kulttuuristen sisältöjen tuotanto, levitys ja saatavuus, kulttuuriperinnön tarjonta ja laadukkaat palvelut tietoverkoissa, kirjastojen rooli tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä, tekijänoikeusjärjestelmä kulttuurin, luovan työn, tiedonvälityksen ja sisältötuotannon taloudellisena selkärankana. Aloitetaan Kulttuuri tietoyhteiskunnassa -strategian 2010 ja Kirjastostrategian 2010 toimenpiteiden toteuttaminen.

- Tietoyhteiskuntaohjelman mittareita valmistellaan
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian edistäminen
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen
- Tutkimuksen tukipalveluiden ja tietohuollon kehittäminen
- Tieteen edistäminen ja tutkimusjärjestelmän kehittäminen
- Kulttuuriperinnön säilymisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Asiakaspääteiden ja nopeiden tietoliikenneyhteyksien hankkiminen
- Kehitetään kaikkien kirjastotyypin yhteistä kansallista tietoportaalaa
- Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja järjestelmää kehitetään vastaamaan tietoyhteiskunnan vaatimuksia
- Tiedollisen pohjan varmistaminen ja tietojärjestelmien kehittäminen liikunnan päätöksenteon, ohjauksen ja toiminnan perustaksi
- Sähköisten päätösten ja useamman kuin yhden sähköisen allekirjoituksen sisältyminen palveluun,
- Suunnitelman valmistuminen sähköisten asiakirjojen vastaanoton, jakelun valmistelun ja päätöksenteon edellyttämistä toimenpiteistä

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman tarkoituksena on vahvistaa demokratiaa tuomalla esille edustuksellista demokratiaa, kansalaisten ja hallinnon välistä suhdetta sekä kansalaisten omaehtoista toimintaa koskevia kehittämistarpeita.

Aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminen edellyttää valmiuksien kehittämistä kaikilla kouluasteilla. Tavoitteena on myös aktiivista kansalaisuutta edistävä opintotoiminta yhteisöissä, yhdistyksissä ja kansalaisjärjestöissä. Nuorten yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallistumista

tuetaan. Kansalaistoiminnan hallinnollis-juridisten esteiden purkamiseen tähtäävää hallinnon-alojen välistä yhteistyötä jatketaan.

- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Väestön liikunta-aktiivisuuden ja liikunnallisen tasa-arvon lisääminen sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen osana kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaa
- Vuosina 1999-2003 toteutetun lasten ja nuorten liikuntaohjelman arviointi sekä vuosina 2004-2007 toteutettavan ohjelman seuranta
- TELI (terveyttä edistävän liikunnan)- ja KKI (kunnossa kaiken ikää) -ohjelmien toteuttaminen ja arviointi
- Tuetaan nuorten yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallistumista
- Nuorten äänestysaktiivisuuden lisääminen
- Nuorten osallisuushanke: osallistutaan yhteistoimintakokeiluun
- Koululaisten iltapäiväkerhotoiminnan (3.-9. luokkalaiset) tukeminen
- Nuorten elinoloja koskevaa arviointia kehitetään

7 Koulutus- ja tiedepolitiikka

Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto vastaa hallitusohjelmassa, hallituksen strategia-asiakirjassa, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa, koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiassa sekä lainsäädännössä asetettujen tavoitteiden mukaisesta valmistelusta. Osasto huolehtii koulutus- ja tutkimusjärjestelmän kehittämisestä, joka koskee perusopetusta (esiopetus, peruskoulu ja taiteen perusopetus), toisen asteen koulutusta (lukio ja ammatillinen perus- ja lisäkoulutus), omaehtoista aikuiskoulutusta, ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoja, tieteellistä tutkimusta ja tietohuoltoa sekä opintotukea. Tehtävänä on vahvistaa koulutuksen perusturvaa ja oppilaitosten rahoitusperustaa, opettajien perus- ja täydennyskoulutusta, tieteellistä tutkimustoimintaa ja tutkijankoulutusta sekä informaatioteknologian käyttöä opetuksessa ja tutkimuksessa. Osastolla huolehditaan myös koulutuksen määrällisestä mitoituksista sekä koulutuksen ja tutkimuksen arvioinnista. Lisäksi edistetään elinikäistä oppimista, alueellista vaikuttavuutta, rakennerahasto-ohjelmien hyödyntämistä sekä kansainvälistä koulutus- ja tutkimusyhteistyötä.

Toimialan virastoja ja laitoksia ovat opetushallitus ja sen toimialaan kuuluvat oppilaitokset, lääninhallitukset sivistystoimen osalta, korkeakoulut, Suomen Akatemia, arkistolaitos, kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Varastokirjasto sekä kansainvälisen henkilövaihdon keskus.

Tulostavoitteet

Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston yhteisinä tavoitteina ovat hallituksen politiikkaohjelmiin liittyvät toimenpiteet, osaston aluestrategian toimenpanoon liittyvät toimet ja nuorten osallisuushankkeen toteuttaminen.

Työllisyyden politiikkaohjelman päätavoitteita ovat rakenteellisen työttömyyden alentaminen ja syrjäytymisen ehkäisy, osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja varautuminen ikärakenteen muutoksesta johtuvaan työvoiman niukkuuteen, työmarkkinoilla nykyistä pidempään pysyminen sekä työn tuottavuuden lisääminen sekä työn organisoinnin ja mielekkyyden parantaminen.

Opetusministeriön sektorilla lisätään oppisopimuskoulutuksena järjestettävään lisäkoulutusta, parannetaan ammatillisen koulutuksen alueellista ennakointia, toteutetaan nuorten koulutustakuu ja vakinaistetaan työpajatoimintaa.

Ohjelmaan sisältyy lisäksi työurien pidentämiseen liittyvä koulutuspolitiikan osa-alue, johon sisältyvät yliopistojen tutkintorakenteiden kehittäminen ja opintojen ohjauksen ja keskeyttämisen vähentämisen tehokkaiden tukitoimien käynnistäminen, aikuiskoulutusjärjestelmän vahvistaminen, ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän kannustavuuden lisääminen, ammatillisen koulutuksen tuloksellisuusrahoituksen kehittäminen ja opiskelijoiden opintososiaalisen aseman kohentaminen.

Yrittäjyyden politiikkaohjelman tavoitteena on varmistaa yritysten toimintaympäristön vakaa ja pitkälläkin aikavälillä ennustettavissa oleva kehitys sekä nostaa Suomi yrittäjyyden toimintaedellytysten suhteen Euroopan kärkimaiden joukkoon. Markkinatalouden toimivuus taataan ja yritysten ja yrittäjien merkitys taloudellisen kasvun ja työllisyyden luojina suomalaisessa yhteiskunnassa kasvaa.

Opetusministeriön tavoitteena on yrittäjyyden politiikkaohjelman toimenpitein lisätä kansalaisten valmiuksia ryhtyä halutessaan yrittäjiksi yrittäjyyskasvatuksen- ja koulutuksen keinoin sekä liiketoimintaosaamista vahvistamalla. Tavoitteena on lisätä yrittäjyyden houkuttelevuutta yhtenä uravaihtoehtona. Yrittäjyyden ja yritystoiminnan osaamis pohjan vahvistaminen kattaa koko koulujärjestelmän. Opetusministeriö on päättänyt yrittäjyyskasvatuksen linjauksista 15.11.2001. Linjaukset arvioidaan ja tarkistetaan vuoden 2004 alkuun mennessä koulujärjestelmän eri asteiden näkökulmista.

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman tarkoituksena on lisätä kilpailukykyä ja tuottavuutta, sosiaalista ja alueellista tasa-arvoa sekä kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua hyödyntämällä tieto- ja viestintätekniiikkaa koko yhteiskunnassa. Lisäksi ohjelman avulla pyritään säilyttämään Suomen asema yhtenä tieto- ja viestintäteknologian johtavista tuottajista ja hyödyntäjistä.

Opetusministeriön toimialalla tavoitteena on tukea kansalaisten mahdollisuutta hankkia kuhunkin elämäntilanteeseen soveltuvat tietotekniikan perustaidot, varmistaa nopeiden tietoliikenneyhteyksien ulottaminen kouluihin ja kirjastoihin sekä vahvistaa tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttöä ja verkko-opetuksen sisältöjen kehittämistä.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 2000-2004 vastaa tietoyhteiskuntakehityksen haasteisiin kohottamalla osaamista soveltaen tieto- ja viestintätekniiikkaa laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa. Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian arviointi toteutetaan. Samanaikaisesti käynnistetään Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelma 2004-2006. Toimenpiteet opetusministeriön osalta täsmentyvät ja niitä seurataan Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelmassa.

Koulutuksen ja tutkimuksen avulla tuetaan kilpailukykyisten alueellisten innovaatioympäristöjen syntymistä ja kehittymistä koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian mukaisesti samalla yhteen sovittaen kansallista koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa sekä aluepolitiikkaa. Keskeisiä tavoitteita ovat koulutuksen ja tutkimuksen laadun parantaminen ja perusvoimavaroista huolehtiminen. Kehittämistyössä korostuvat kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja verkottuminen muiden aluetoimijoiden ja hallinnonalojen kanssa.

Tuetaan nuorten osallisuuden edistämistä tukevaa hanketta. Hankkeessa on mukana n. 30 kuntaa, jotka viisivuotisen kehittämishankkeen aikana kehittävät perustoimintojaan hallinnonalojen välisillä nuorten osallisuutta edistävillä toimilla. Kohderyhmänä ovat erityisesti perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa olevat nuoret. Hanke toteutetaan yhteistyössä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osaston, Opetushallituksen ja Suomen Kuntaliiton kanssa.

- Korkeakoulutuksen aloittamisiän ja tutkinnon suorittamisiän laskeminen, koulutuksen läpäisyn paraneminen, keskeyttämisen väheneminen

- Yrittäjyyden toimenpideohjelma
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietoyhteiskuntaohjelman mittareita valmistellaan
- Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston aluestrategian toteutuminen
- Nuorten osallisuushanke: osallistutaan yhteistoimintakokeiluun
- Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003-2008 toimeenpanon seuranta

7.1 Yleissivistävä koulutus

Hallitus antoi lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan lakiesityksen syksyllä 2003. Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi toiminnan tulee edistää lapsen hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee tarjota lapsille monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun ja virkistävään toimintaan. Lainsäädäntö on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.8.2004. Yleissivistävän koulutuksen yksikkö valmistelee ja tukee lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan lainsäädännön toimeenpanoa. Opetushallitus valmistelee aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet. Valmistellaan aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoituspäätökset, käynnistetään näyttötutkintojen tutkintovaatimusten valmistelutyö. Tehostetaan informaatio-ohjausta. Opetusministeriön asettama aamu- ja iltapäivätoiminnan neuvottelukunta edistää eri toimijoiden yhteistyötä.

Velvollisuus esiopetuksen järjestämiseen sekä lapsen oikeus maksuttomaan esiopetukseen tulivat voimaan 2001. Kuusivuotiaiden ikäluokasta 94 % oli vuonna 2002 esiopetuksessa. Esiopetuksen kuljetusetua koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle syksyllä 2003. Yleissivistävän koulutuksen yksikkö valmistelee esiopetusuudistuksen vaikutuksia ja asetettujen tavoitteiden toteutumista koskevan eduskunnan pyytämän selonteon. Selonteon valmistelemiseksi arvioidaan esiopetuksen laatua.

Toimeenpannaan opetussuunnitelmat. Lukion uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön vuonna 2005. Perusopetuksen opetussuunnitelmat vuosiluokkien 1.-2. osalta ovat olleet käytössä syksystä 2003, muiden vuosiluokkien osalta ne otetaan käyttöön asteittain vuoteen 2006 mennessä. Tuetaan perusopetuksen ja nuorten ja aikuisten lukion opetussuunnitelmien perusteiden täytäntöönpanoa tukemalla opetuksen kehittämistyötä, toimintatapojen kehittämistä sekä hyvien käytäntöjen levittämistä sekä tukemalla tarkoituksenmukaisia etä- ja virtuaaliopetusratkaisuja lukiokoulutuksen alueellisen saavutettavuuden turvaamiseksi sekä nuorille että aikuisille.

Käynnistetään hyvän opetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksen valmistelutyö laajana koulutuksen ja opetuksen asiantuntijoiden sidosryhmäyhteistyönä. Laatusuosituksilla pyritään vahvistamaan koulutusjärjestelmän korkeaa laatua, koulutuksen perusturvaa sekä ennaltaehkäistä eriarvoistumiskehitystä koulutuksessa. Tavoitteena on, että laatusuositukset tukevat koulutuksen järjestäjiä ja kouluja opetuksen laadun kehittämisessä sekä terveellisten ja turvallisten oppimisympäristöjen kehittämisessä.

Toimeenpannaan Euroopan Unionin liikuntakasvatuksen teemavuosi yhteistyössä Opetushallituksen ja opetusministeriön kulttuuripolitiikan osaston kanssa. EU:n liikuntakasvatuksen teemavuoden tavoitteena on tuoda esille liikunnan myönteisiä kasvatuksellisia arvoja, tiivistää koulujen ja liikunta-alan järjestöjen yhteistyötä sekä estää syrjäytymistä.

Käynnistetään erityisopetuksen ja tukiopetuksen toteutumista koskeva selvitystyö ja laaditaan toimenpideohjelma tukemaan erilaisten oppijoiden opetusjärjestelyjen kehittämistä

sekä oppimis- ja sopeutumisvaikeuksien tunnistamista. Hallintokuntien ja kuntarajat ylittävää yhteistyötä tehostetaan. Parannetaan koulujen valmiuksia vastata koko ikäluokan koulutuksesta kehittämällä niiden yhteisöllistä toimivuutta ja opetuksen yhteistoimintamalleja. Osallistutaan erityisopetusta koskevaan kansainväliseen yhteistyöhön.

Tuetaan alueellista kehittämistyötä ja koulutuksen saavutettavuutta kehittämällä ja levittämällä uusia yhteistoimintaan perustuvia toimintatapoja. Käynnistetään esi- ja perusopetuksen laadun ja tukipalvelujen hanke seudullisten resurssikeskusverkostojen muodostamiseksi.

- Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön toimeenpanon valmistelu
- Laaditaan esiopetuksen selonteko ja toimeenpannaan esiopetuksen kuljetusmatkaetuutta koskeva lainsäädäntö
- Opetussuunnitelman perusteiden täytäntöönpanon tukeminen
- Käynnistetään hyvän opetuksen ja tuloksellisesti toimivan koulun laatusuosituksen valmistelu
- Toimeenpannaan Euroopan Unionin liikuntakasvatusvuosi
- Erityisopetuksen kehittäminen
- Alueellisen yhteistyön kehittäminen perusopetuksessa

7.2 Ammatillinen koulutus

Työssäoppimisen uudistuksen tueksi ja toteutuksen varmistamiseksi toteutetaan työssäoppimisen tukiohjelmaa. Painopisteenä on työssäoppimisen laatu ja sen edellyttämät toimet. työpaikkaohjaajakoulutuksen tavoitteena on 4 000 koulutettua ja opettajankoulutuksen tavoitteena 2 200 opettajaa vuonna 2004. Lisäksi tavoitteena on, että 450 opettajaa osallistuu oppilaitoksen ulkopuoliselle työelämäjaksolle. Oppisopimuskoulutuksessa aloittavien osalta tavoitteena on noin 10 %:n osuus kaikista toisen asteen ammatillisen peruskoulutuksen aloittavista ja lisäkoulutuksena toteutetaan 22 000 oppisopimusta. Työttömien mahdollisuuksia oppisopimuskoulutukseen kehitetään työryhmän ehdotusten mukaisesti.

Aikuisten koulutusaikojen lyhentämiseksi ja näyttötutkintoon valmentavan koulutuksen tehostamiseksi ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupiin määritellään näyttötutkintoon valmentavan koulutuksen määrällinen kehys. Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvat uudistetaan keväällä 2004 määrittelemällä järjestämislupiin näyttötutkintoon valmentavan koulutuksen enimmäismäärä. Samalla järjestämislupiin tehdään uuden koulutusluokituksen mukaiset muutokset.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus pohjaa vahvistetaan, huolehditaan rahoitusjärjestelmän toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä ja laaditaan rahoitusjärjestelmän kehittämis ehdotukset (ml. erityisopetuksen rahoitusperusteiden uudistaminen). Tuloksellisuusrahoitusta (tulosrahoitus ja laatupalkinnot), jonka avulla ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kannustetaan toimiin mm. työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen edistämiseksi ja koulutuksen keskeyttämisen vähentämiseksi, jatketaan ja kehitetään. Huolehditaan ns. kannustusrahoituksen toimeenpanosta osana yksikköhintojen harkinnanvaraisia korotuksia vuosina 2003-2005.

Valmistellaan ehdotukset ammatillisen peruskoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamiseksi siten, että luovutaan erillisestä investointien rahoitusjärjestelmästä, jolloin tilojen ja laitteiden rakentamisesta ja hankkimisesta aiheutuvat perustamiskustannukset otettaisiin huomioon yksikköhintoihin perustuvassa rahoituksessa. Käyttökustannusten rahoitusta kehitetään lisäksi tuloksellisuuteen ja kannustavuuteen perustuvana siten, että tuloksellisuus otettaisiin

huomioon osana laskennallista käyttökustannusrahoitusta.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkkoa pyritään kehittämään siten, että ammatillisen koulutuksen järjestäjistä muodostuu riittävän suuria ja monipuolisia tai muutoin vahvoja toimijoita työelämän koulutustarpeiden ja alueellisen kehittämistyön näkökulmasta. Koulutuksen järjestäjäverkon kokoamista jatketaan tavoitteena edistää seudullisten ammattiopistojen muodostumista.

Ammatilliseen peruskoulutukseen liitetään osaamisen varmistamiseksi yhdessä työelämän kanssa toteutettavat ammatillisen osaamisen näytöt. Valmistellaan näyttöjärjestelmän käyttöönoton edellyttämät säädösmuutokset ja käynnistetään uudistuksen vaatimat opetussuunnitelman perusteiden tarkistukset. Jatketaan näyttöaineistojen kehittämiseen ja näyttöjen järjestämiseen liittyviä kokeilu- ja tutkimusprojekteja. Käynnistetään näyttöjärjestelmän käyttöönottoon liittyvät koulutus- ja tiedotustoimet. Valmistellaan näyttöjen käyttöönoton tukiohjelma.

Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentämisen toimenpideohjelmaa jatketaan. Keskeisellä sijalla ovat tukitoimet niille opiskelijoille, jotka ovat vaarassa keskeyttää opintonsa sekä keskeyttämäärien seuranta. Erityistä huomiota kiinnitetään keskeyttämisen vähentämisen tuki- ja kehittämisprojektien tulosten levittämiseen ja projektien laajentamiseen etenkin ESR-hankkeina. Koulutuksesta työelämään siirtymistä tuetaan kehittämällä oppilaitosten rekrytointipalveluja. Kehitetään perusopetuksen ja toisen asteen yhteistyömuotoja ja nivelvaiheen ohjausta.

Käynnistetään ammatillisen erityisopetuksen toimintaohjelman ja ammatillisen erityisopetuksen rahoitustyöryhmän ehdotusten toimeenpano. Ammatillisen erityisopetuksen tavoitteena on, että kaikilla opiskelijoilla olisi mahdollisuus työllistymistä tukevaan ammatilliseen koulutukseen. Erityisopetus pyritään ensisijaisesti järjestämään ammatillisissa oppilaitoksissa. Ammatillisten erityisoppilaitosten toiminnan painopistealueena on vaikeimmin vammaisten koulutus ja sen kehittäminen. Lisäksi erityisoppilaitokset palvelu- ja kehittämiskeskuksina tukevat alueensa erityisopetuksen järjestämistä.

Jatketaan toimenpiteitä ammatillisen koulutuksen monipuolisten opetusjärjestelyjen ja riittävän opetuksen ja ohjauksen turvaamiseksi, hyväksilukemisen käytäntöjen parantamiseksi ja henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laajentamiseksi. Seurataan opiskelijavalintaperusteiden toimivuutta ja vaikutuksia sekä laaditaan ehdotukset yhteishaun tarpeelliseksi uudistamiseksi.

Ammatillisen koulutuksen vetovoiman ja arvostuksen ensisijaisia toimia ovat koulutuksen laadun, työelämävastaavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. Näiden lisäksi tarvitaan erityistoimia koulutuksen tunnetuksi tekemiseksi ja vetovoiman parantamiseksi. Näitä ovat ammatillisen koulutuksen jatko-opintoväylän korostaminen, ammatillisen koulutuksen tulosrahoitus ja laatupalkinnot, nuorille suunnattu tiedotus ammatillisesta koulutuksesta, työelämästä ja ammasteista sekä ammattitaitokilpailujen hyväksikäyttäminen ammattitaidon arvostuksen lisäämiseksi. tavoitteena on rohkaista ja edistää ammattitaitokilpailujen kehittymistä välineeksi, jolla ammattitaidon ja -osaamisen arvostusta ja tasoa voidaan kohottaa.

Ammatillisen opettajakoulutuksen ohella opettajiston saatavuuteen vaikuttavat mm. asetetut kelpoisuusvaatimukset. Ammatillisten opettajien kelpoisuusvaatimukset arvioidaan mm. opettajien saatavuuden näkökulmasta. Varmistetaan opettajaksi rekrytoitavien ammatillinen osaaminen. Laajennetaan opettajien ja oppilaitosjohdon laajapohjaista kehittämisohjelmaa (Kokeva).

Osallistutaan Euroopan unionin hankkeeseen eurooppalaisen yhteistyön edistämiseksi ammatillisen koulutuksen alueella. Hankkeen tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen laatua ja vetovoimaisuutta sekä edistää ammatillisessa koulutuksessa olevien ja ammatil-

lisen tutkinnon suorittaneiden ammatillista ja kansainvälistä liikkuvuutta.

Ammatillisen koulutuksen kansainvälistymistä tuetaan lisäämällä ulkomailla suoritettujen opiskelujaksojen määrää ja tehostamalla ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemis-käytäntöjä. Opettajien kansainvälisiä valmiuksia, erityisesti kielitaitoa parannetaan. Ammatil-lisessa peruskoulutuksessa olevien sekä ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden liikkuvuu-den edellytyksiä parannetaan.

Toteutetaan yhdessä Opetushallituksen kanssa ammatillisten perustutkintojen opetus-suunnitelmien perusteiden uudistuksen seuranta ja arvioidaan tarvittavat uudistustoimenpiteet sekä toimeenpannaan tarvittavat tutkintokokeilut.

- Työssäoppimisen tukiohjelma ja oppisopimuskoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupien uudistaminen 1.1.2005 lukien
- Ammatillisen koulutuksen rahoituksen toimeenpano ja uudistaminen
- Ammatillisen koulutuksen järjestäjaverkon kehittäminen
- Työelämän edellyttämän ammattiosaamisen varmistaminen: näyttöjärjestelmän käyttöönotto
- Ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähentäminen
- Ammatillisen erityisopetuksen kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen opetusjärjestelyjen seuranta, hyväksilukemisen ja henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien edistäminen.
- Opiskelijavalintaperusteiden toimivuuden seuranta. Yhteishaun muutostarpeiden selvittäminen
- Ammatillisen peruskoulutuksen opettajien saatavuuden parantaminen ja opettajiston kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen Kööpenhamina -prosessin jatkotoimenpiteet
- Ammatillisten tutkintojen uudistuksen seuranta
- Parannetaan ammatillisen koulutuksen vetovoimaa ja arvostusta

7.3 Ammattikorkeakoulut

Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä uudistetaan tavoitteena oikeudenmukainen, kan-nustava, toiminnan kokonaisuuden huomioon ottava ja selkeä rahoitusmalli. Perusrahoituk-sen kohdentamisessa otetaan huomioon opiskelijamäärän lisäksi myös suoritettujen tutkinto-jen määrä ja ammattikorkeakoulujen aluekehitystä tukeva tutkimus- ja kehitystoiminta. Kaikkien ammattikorkeakoulujen mahdollisuus taata opiskelijoilleen korkeatasoiset peruspal-velut turvataan. Opetusministeriössä valmistellaan ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistusta koskeva hallituksen esitys annettavaksi vuonna 2004.

Ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmä selkeytetään. Ammattikorkeakoulun jatko-tutkinnot vakinaistava hallituksen esitys annetaan eduskunnalle siten, että se voidaan saattaa voimaan heti kokeilukauden päättyessä. Jatkotutkintojen tuottama kelpoisuus ja tutkinnon nimi selkeytetään. Tavoitteena on rakentaa ammattikorkeakoulututkinnon eri aloilla suorit-taneille todellinen mahdollisuus työelämäläheisiin jatko-opintoihin. Tavoitteena on kehittää kansainvälisesti kilpailukykyistä korkeakoulujen tutkintojärjestelmää ja luoda edellytyksiä ammattikorkeakoulujen voimistuvalla yhteistyöllä kansainvälisessä korkeakoulu-yhteisössä. Asiaa valmistellaan yhteistyössä aikuiskoulutusyksikön kanssa.

Ammatillisen opettajankoulutuksen kehittämistä vahvistetaan opettajankoulutuksen ke-

hittämishjelman tavoitteiden mukaisesti. Ammatillisen opettajankoulutuksen tarjontaa laajennetaan ja sen valintajärjestelmää kehitetään. Opettajankoulutuksen työelämäyhteyksiä kehitetään. Ammattikorkeakoulujen rahoitus uudistetaan ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä uudistuksen yhteydessä.

Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiojärjestelmässä vahvistetaan. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystyötä tehostetaan ja sen perusedellytyksiä vahvistetaan. Toiminta suunnataan niin, että se palvelee aluetta ja sen työelämää sekä opetusta. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot toteuttavat yhteisesti laatimiaan alueellisia strategioita tavoitteena myönteinen aluekehitys sekä toiminnassa kehittyvä yhteistyö ja työnjako sekä verkottuminen alueen muiden toimijoiden kanssa. Ammattikorkeakoulut vahvistavat yrityshautomotoimintaansa ja edistävät hankkeillaan yrittäjien sukupolvenvaihdoksia sekä naisyrittäjyyttä.

Ammattikorkeakoulujen opetuksen tason kohottamista jatketaan. Huolehditaan riittävän monipuolisesta opintojen ja harjoittelun järjestämisestä opiskelijoille sekä toimivasta yhteistyöstä työelämän kanssa. Yksilöllisiin opintosuunnitelmiin, hyväksilukemisen käytäntöihin ja läpäisyyn kiinnitetään erityistä huomiota. Kehittämisen painopisteiksi asetetaan ohjaus- ja neuvontapalvelut, työharjoittelu ja virtuaaliopetus. Tavoitteena on opiskeluprosessien sujuvuuden kehittyminen.

Ammattikorkeakouluverkon ja koulutustarjonnan kehittämisen tavoitteena on koulutustarjonnan alueittainen ja kieliryhmittäinen tasapaino, tarjonnan suuntaaminen työelämän kysynnän mukaisesti ja tulokselliset toimintayksiköt. Yksikkörakennetta kokoamalla pyritään jokaiselle ammattikorkeakoulun yksikölle luomaan edellytyksiä kehittyä korkeatasoiseksi tutkintoon johtavaa opetusta sekä aluetta palvelevaa tutkimus- ja kehitystyötä järjestäväksi yksiköksi.

- Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän uudistaminen
- Ammattikorkeakoulujen tutkintojärjestelmän kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen T&K -toimintaa vahvistetaan
- Ammatillisen opettajankoulutuksen laajentaminen ja kehittäminen
- Ammattikorkeakoulujen roolia alueellisessa innovaatiojärjestelmässä vahvistetaan
- Ammattikorkeakouluopintojen kehittäminen
- Tehokkaan ammattikorkeakouluverkon kehittäminen

7.4 Yliopistot

Yliopistonkoulutuksen laadun parantaminen on yliopistoyksikön keskeinen tavoite vuonna 2004. Tähän pyritään kehittämällä yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmiä ja niiden kansainvälistä vertailtavuutta. Opetusministeriön asettama työryhmä tekee asiasta ehdotuksen vuoden 2004 alussa.

Ministeriön ja yliopistojen välistä tulosohjausjärjestelmää kehitetään tukien pitkäjänteisesti koulutus- ja tutkimuspoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Yliopistojen ohjausta kehitetään yliopistojen autonomiaa vahvistaen. Ohjauksessa korostuu arviointien tulosten hyödyntäminen sekä seuranta- ja raportointijärjestelmien kehittäminen. Huomiota kiinnitetään myös henkilöstön hyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen. Yliopistojen perusrahoituksen riittävä taso turvataan lainsäädännöllä.

Yliopisto-opetuksen kehittämisen tavoitteena on opetuksen ja tutkintojen laadun varmistaminen, läpäisyn parantaminen sekä tutkintoaikojen lyhentäminen sekä kansainvälisen kilpai-

lukuvoimien vahvistaminen. Opetuksen ja opintojen ohjauksen kehittämishankkeita jatketaan. Tutkintorakennemuutostyö toimeenpannaan.

Opiskelijavalintojen kehittämisen tavoitteena on tehostaa ja joustavoittaa opintoihin sijoittumista ja keventää valintajärjestelmää sisällöllisesti ja toiminnallisesti. Toiselta asteelta samana vuonna yliopistokoulutukseen siirtyvien osuutta uusista opiskelijoista lisätään. Laaditaan toimenpideohjelma opiskelijavalintojen kehittämiseksi hallitusohjelman, yliopistojen opiskelijavalintojen kehittämisstrategioiden ja valintayhteistyötä koskevan selvityksen sekä opiskelijavalintojen arvioinnin ehdotusten pohjalta. Käynnistetään valmistelutoimet soveltuvan valintayhteistyömallin toteuttamiseksi. Aikuisten joustavia opiskelumahdollisuuksia yliopistoissa edistetään.

Yliopistot tiivistävät ja lisäävät kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista siten, että suomalaiset yliopistot ovat kilpailukykyisiä ja aloitteellisia toimijoita ja arvostettuja yhteistyökumppaneita erityisesti Euroopan korkeakoulutus- ja tutkimusalueella. Yliopistot lisäävät yhteistyötä Venäjän kanssa ja vahvistavat suomalaista Venäjän-asiantuntemusta.

Yliopistot lisäävät englanninkielistä opetustarjontaa vahvuusaloillaan ja kiinnittävät erityistä huomiota opetuksen ja opetusmenetelmien laatuun. Yliopistot rekrytoivat ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita pääasiassa maisteritason opintoihin sekä jatkokoulutukseen. Opintojen ohjauksessa otetaan ulkomaisten opiskelijoiden erityistarpeet huomioon. Suomen/ruotsin kielen ja suomalaisen kulttuurien opetusta tutkinto-opiskelijoille lisätään.

Turvataan yliopistojen mahdollisuudet hyödyntää EU:n uusia koulutusohjelmia täysimääräisesti. Parannetaan liikkuvuuden edellytyksiä. Osallistutaan aktiivisesti alan pohjoismaisen yhteistyön kehittämiseen.

Yliopistojen aluevaikutuksia vahvistetaan kehittämällä tutkimus- ja koulutustoiminnan laatua sekä vahvistamalla yhteistyötä ja verkostoitumista muiden toimijoiden kanssa. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteisten aluestrategioiden mukaisia hankkeita tuetaan vuosina 2004-2006 ja yliopistokeskusten toiminta organisoidaan. Varaudutaan rakennerahistokauden päättymiseen selvitysmiehen helmikuussa 2004 valmistuvan työn pohjalta. Tavoitteena on saada lisärahoitusta, jonka avulla joitakin ohjelmia voidaan jatkaa rakennerahistokauden jälkeen. Alueellisten innovaatiojärjestelmien vahvistamiseksi kehitetään yliopistojen tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja osaamisen siirtoa alueilla sekä vahvistetaan opiskelijoiden valmiuksia yrittäjyyteen. Työvoiman kysynnän ja työn sisältöjen muutokset otetaan huomioon yliopistojen koulutustarjontaa mitoitettaessa.

Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian tavoitteena on vastata tietoyhteiskuntakehityksen haasteisiin kohottamalla osaamista soveltaen tieto- ja viestintäteknikkaa laajasti opetuksessa ja tutkimuksessa. Suomen virtuaaliyliopiston toimintaa tuetaan osana Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian ja tietoyhteiskuntaohjelman toimeenpanoa. Valmistelut virtuaaliyliopistotoiminnan vakiinnuttamiseksi projektiorganisaatiosta pysyvään muotoon käynnistetään. Hankkeessa tuetaan verkko-opetukseen pohjautuvia koulutus- ja tukipalveluja. Yliopistojen verkostojen yhdessä kehittämisryhmien kanssa valmistamat tuotteet pilotoidaan ja otetaan käyttöön. Yliopistojen opetuksen ja tutkimuksen verkkopalveluita parannetaan niin, että ne mahdollistavat joustavan yhteiskäytön.

Vuosina 2001-2003 toteutetun opettajankoulutuksen laajennusohjelman sekä esiopetuksen pätevyyskoulutuksen tulokset arvioidaan. Seurataan vuosien 2004-2006 opettajankoulutuksen laajentamisohjelman käynnistämistä. Opettajankoulutuksen kehittämisohjelman suositusten toteutumista tuetaan ja seuranta jatketaan erityisesti täydennyskoulutussuosituksen osalta. Valmistellaan kehittämisohjelman kokonaisarviointi vuotta 2005 varten. Valmistellaan maahanmuuttajaopetuksesta aiheutuvia opettajankoulutustoimenpiteitä. Toteutetaan harjoittelukouluja koskevan selvitysmiestyön suositukset.

Jatketaan kansallisen terveysohjelman opintohallintoa koskevien asiakokonaisuuksien toimeenpanoa lääkärikoulutuksen ja muiden koulutustehtävien osalta ohjelman mukaisesti. Valmistellaan erikoislääkärikoulutuksen arviointi (asetusten muutoksiin liittyvä toimeenpano, erikoislääkärikoulutuksen arvioinnin valmistelu, määrälliset kehittämistarpeet, täydennyskoulutus, moniammatillisen johtamiskoulutuksen valmistelu sekä muut yhteiset kehittämistehtävät kuten työnjakokysymykset).

- Yliopistojen toiminnan, laadun ja vaikuttavuuden arvioiminen
- Yliopistojen tulosohjauksen kehittäminen
- Yliopistojen tutkintorakenne ja yliopisto-opintojen kehittäminen
- Yliopistojen opiskelijavalintajärjestelmän kehittäminen
- Kansainvälistymisen ja eurooppalaisen yhteistyön edistäminen
- Yliopistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistäminen
- Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategian edistäminen
- Opettajankoulutuksen kehittäminen
- Terveysohjelman toimeenpano

7.5 Aikuiskoulutus

Työssä olevan alhaisen koulutustason omaavan aikuisväestön koulutustason kohottamiseksi vuonna 2003 käynnistettyä viisivuotista Noste-lisätoimenpideohjelmaa laajennetaan siten, että koulutuksen voi vuonna 2004 aloittaa noin 7 400 henkilöä. Lisäksi suunnataan osa yleissivistävän koulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen, oppisopimuskoulutuksen, ammatillisen lisäkoulutuksen ja työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen momentin määrärahoja ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Valmistellaan vuotta 2004 koskeva valtioneuvoston asetus aikuisten koulutustason kohottamiseen myönnettävästä valtionavustuksesta.

Aikuisten ammatillinen perus- ja lisäkoulutus. Ammatillisena lisäkoulutuksena järjestettävän koulutuksen resursseja vahvistetaan. Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuden määrittämismenettelyä kehitetään vuoden 2005 talousarviota silmälläpitäen niin, että rahoituksen vakaus ja ennakoitavuus lisääntyvät. Selvitetään lisäkoulutuksen järjestämislupien uusimis- ja tarkistamistarpeet sekä vaihtoehdot vahvistaa pääjärjestäjien toimintaedellytyksiä. Valmistellaan yhteistyössä opetushallituksen kanssa momentin 29.69.31. kehittämisyhteistyötoimien myöntämisperusteet niin, että avustuksilla voidaan tukea yhteistyössä työelämän kanssa tehtävää laatu- ja tuotekehitystyötä. Koulutusaikojen lyhentämiseksi ja aikuisille soveltuvien koulutusmuotojen lisäämiseksi uudistetaan ammatillisen peruskoulutuksen järjestämisluvat niin, että vuoden 2005 alusta voimaantulevissa luvissa määritellään osuudet näyttötutkintoperusteiselle ja tutkintoperusteiselle koulutukselle. Osallistutaan ammatillisen koulutuksen yksikön organisoimaan valmistelutyöhön.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten toimintaedellytyksiä vahvistetaan tasa-arvoa, sosiaalista koheesiota sekä aktiivista kansalaisuutta rakentavan aikuiskoulutuksen järjestäjinä. Valmistellaan yhteistyössä opetushallituksen ja vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa vuoden 2004 kehittämisyhteistyötoimien myöntämisperusteet niin, että avustukset tukevat myös uusien ohjausmuotojen käyttöönottoa. Valmistellaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa suuntaviivatyypisen ohjauksen toimeenpanoa koskevat suunnitelmat ja säädösmuutokset niin, että uudet ohjauksen muodot voidaan ottaa käyttöön vuoden 2005 alusta. Kansalaisopistojen ja kesäyli-

opistojen rahoitusjärjestelmien uudistamistarpeet selvitetään ja valmistellaan osana kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämistä niin, että hallituksen esitys voidaan antaa keväällä 2004.

Aikuisten lukio-opiskelun edellytyksiä parannetaan. Valmistellaan osana kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämistyötä yhteistyössä yleissivistävän koulutuksen yksikön kanssa selvitykset ja ehdotukset lukiokoulutuksen rahoitusperusteiden uudistamisesta niin, että ne kannustavat kaikkia kuntia järjestämään myös aikuisten osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaavia aineopintoja. Lukiopiskelun alueellisen saavutettavuuden parantamiseksi valmistellaan yhteistyössä opetushallituksen ja yleissivistävän koulutuksen yksikön kanssa etälukiotoiminnan laajentamista ja vakiinnuttamista koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutus. Valmistellaan yhteistyössä ammattikorkeakoulu-yksikön kanssa tulossopimukset, talousarvioesitykset ja muut suunnitelmat ja päätökset, joilla ohjataan ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuspaikkojen määrää ja käyttöä sekä avoimen ammattikorkeakouluopetuksen laajentamista valtion talousarvioesityksessä ja kehittämissuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Valmistellaan yhteistyössä ammattikorkeakoulu-yksikön kanssa arvioinnin tulokset huomioonottaen hallituksen esitykset ja muut suunnitelmat niin, että hallituksen esitykset/päätökset ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon asemasta ja jatkotutkintopolitiikasta voidaan tehdä vuoden 2004 loppuun mennessä.

Yliopistojen aikuiskoulutus. Aikuiskoulutuksen roolia yliopistojen tulosoikeuksissa vahvistetaan aikuiskoulutuksen näkyvyyden parantamiseksi sekä hallitusohjelmassa, talousarviossa ja kehittämissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden edistämiseksi. Aikuisopiskelijoille suunnataan riittävä määrä koulutuspaikkoja myös tutkintoon johtavassa koulutuksessa ja niiden suunnitelmallista käyttöä edistetään valintamenettelyillä, työn ohella tapahtuvaan opiskeluun soveltuvilla järjestelyillä sekä osa-aikaisen opiskelun tilastoinnilla. Kehittämissuunnitelman hyväksymisen jälkeen asetetaan yliopistojen aikuiskoulutuspolitiikkaa konkretisoiva työryhmä. Täydennyskoulutustyyppinen kysyntä ohjataan pääsääntöisesti peruskoulutuksesta täydennyskoulutusohjelmiin. Täydennyskoulutuksen järjestämisedellytyksiä parannetaan ja laatu- ja tuotekehitystyötä tuetaan talousarvioesitykseen sisältyvillä määrärahoilla. Täydennyskoulutusta kehitetään tavoitteellisesti kunkin yliopiston profiilin mukaisesti ja se suunnataan pääasiassa akateemisen koulutuksen saaneen henkilöstön ammattitaidon uusintamiseen ja asiantuntijuuden kehittämiseen. Avoimen yliopisto-opiskelun edellytyksiä koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi vahvistetaan edelleen. Avointen yliopistojen yhteistyötä vapaan sivistystyön oppilaitosverkon sekä alueellisten toimijoiden kanssa lisätään. Avoimen yliopiston käyttöä erityisesti aikuisopiskelijoiden tutkintoväylänä edistetään. Avoimen yliopisto-opiskelijan asemaa parannetaan. Laatutyö liitetään osaksi avoimen yliopiston toimintaa. Tulosoikeus tapahtuu edelleen yhtenä kokonaisuutena yliopistoyksikön johdolla ja aikuiskoulutusta koskeva valmistelutyö yliopistoyksikön ja aikuiskoulutusyksikön yhteistyönä nykyisen työnjaon mukaisesti.

Aikuisopiskelun edellytyksiä vahvistetaan opintojen aikaisen toimentulon järjestelyihin ja koulutusneuvonnan kehittämiseen liittyvillä toimenpiteillä. Aikuisopiskelusta perittävien maksujen kohtuullisuutta, opintojen aikaisten toimentulojärjestelyjen kattavuutta sekä koulutuksen verotuskohtelua koskevat jatkotoimenpide-ehdotukset valmistellaan selvitysmiehen lokakuussa 2003 jättämän loppuraportin pohjalta. Aikuiskoulutustuen ja työttömän koulutusrahan käyttöä pyritään lisäämään yhteistyössä STM:n ja TM:n sekä työmarkkinajärjestöjen kanssa sovittavilla toimenpiteillä. Varaudutaan kotouttamislain uudistamisesta aiheutuvien, maahanmuuttajia koskevien toimenpiteiden valmisteluun. Valmistellaan kokeilun tulokset huomioonottaen opintosetelin käyttöä aikuiskoulutuksen rahoitusmuotona koskevat suunnitelmat ja ehdotukset niin, että asiaa koskevat ratkaisut voidaan tehdä vuoden 2004 aikana. Ammatillisen aikuiskoulutuksen henkilökohtaistamiseen liittyviä suunnitelmia ja käytäntöjä valmistellaan yhteistyössä opetushallituksen kanssa ESR-rahoitteisessa Aihe-hankkees-

sa. Huolehditaan kansalaisten ja asiantuntijoiden käyttöön tarkoitettun valtakunnallisen Opin-
toluotsi-palvelun valmistelun ja toimeenpanon etenemisestä.

Aikuiskoulutuksen kysynnän ennakointia ja tarjonnan mitoitussuunnittelua valtakunnal-
lisessa ja alueellisessa ennakointitoiminnassa tehostetaan. Koulutuksen mitoitussuunnitelmissa
varataan riittävät osuudet aikuisten tutkinto-opiskeluun sekä työelämän muutokseen ja kan-
salaisten osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaavaan lisä- ja täydennyskoulutukseen ja vapaan si-
vistystyön tarjontaan. Vuonna 2004 käynnistetään asiantuntijatyönä aikuiskoulutuksen pi-
temmän aikavälin mitoitushanke, jossa pyritään tarkentamaan mm. parlamentaarisen aikuis-
koulutustyöryhmän esittämiä arvioita ja kehittämissuunnitelmaan sisältyviä ehdotuksia. Tu-
lossopimuksilla, järjestämisluvilla, informaatio-ohjauksella sekä rahoitusperusteita
kehittämällä varmistetaan riittävä aikuiskoulutuksen tarjonta ja sen tarkoituksenmukainen
käyttö kaikilla tasoilla sekä saavutettavuus maan eri osissa ja myös harvaanasutuilla alueilla.
Lääninhallitukset valmistelevat yhteistyössä koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen sekä
muiden toimijoiden kanssa koulutus- ja tiedepolitiikan aluestrategian tavoitteet huomioon-
ottaen aikuiskoulutuksen alueellisen yhteistyön ja vaikuttavuuden toimenpideohjelmat. Val-
mistellaan yhteistyössä opetushallituksen kanssa opetusministeriön toimialan aikuiskoulutuk-
sen kattava tilastollinen vuosikirja niin, että se on käytettävissä keväällä 2004.

- Noste-ohjelman toimeenpano
- Perus- ja lisäkoulutuksen järjestämislupien sekä avustusten jakoperusteiden uudistaminen
- Vapaan sivistystyön uuden ohjausjärjestelmän käyttöönoton valmistelu
- Aineopiskelun rahoitusperusteiden ja etälukiotoiminnan laajentamisen valmistelu
- AMK-aikuiskoulutuspaikkojen käytön tehostaminen
- AMK-jatkotutkinnon vakinaistamista koskeva valmistelu
- Yliopistojen aikuiskoulutustehtävän vahvistamista koskeva valmistelu
- Aikuisopiskelun taloudellisten edellytysten kehittämistä koskeva jatkovalmistelu
- Aikuiskoulutuksen mitoitussuunnittelun ja ohjauksen kehittämistoimien sekä alueellisten toimenpideohjelmien valmistelu

7.6 Tiedepolitiikka

Tiedepolitiikan tavoitteena on edistää tiedettä sekä turvata suomalaisen tieteen tason, vaikut-
tavuuden ja kansainvälisen näkyvyyden myönteinen kehitys. Innovaatiojärjestelmän toimijoi-
den yhteistyötä tiivistetään ja tutkimuksen kansainvälisiä, kansallisia ja alueellisia yhteistyö-
verkkoja vahvistetaan. Osallistutaan Suomen tutkimusjärjestelmän rakenteiden arviointiin.
Julkisen tutkimusrahoituksen lisäysohjelmaa toteutetaan talousarvion sekä opetusministeriön
ja Suomen Akatemian välisten tulossopimusten kautta.

Tutkimustiedon käyttöä ja hyödyntämistä tehostetaan. Tieteen ja yhteiskunnan suhteita
edistetään kesällä 2004 valmistuvan toimenpideohjelman pohjalta. Tutkimuksen laatua seu-
rataan tutkimustoiminnan systemaattisella arvioinnilla. Suomen Akatemian toimintaa kehi-
tetään vuonna 2004 valmistuvan kansainvälisen arvioinnin pohjalta. Tavoitteena on varmis-
taa tutkijakunnan taso ja määrän riittävyys. Tutkijakoulujen kansainvälistymistä vahvistetaan.
Tutkijankoulutuksen laadun kehittämiseksi valmistellaan suositukset.

Suomen kansainvälistä tiedepoliittista yhteistyötä kehitetään edelleen. Edistetään Suomen
tavoitteiden toteutumista EU:n 6. puiteohjelmassa ja kehitettäessä eurooppalaista tutkimus-

aluetta. Suomen liittyminen ESO:on (European Southern Observatory) toteutetaan vuoden 2004 aikana.

Tutkimuksen tukipalvelujen korkean tason säilyminen ja palvelujen kehittäminen turvataan. Tavoitteena on laadukkaat tutkimusympäristöt, korkeatasoiset kirjasto- ja informaatio-palvelut, ajanmukaiset laitteistot, kehittyneet tietoliikenneyhteydet ja laskentapalvelut. Tutkimuksen infrastruktuuria vahvistetaan mm. Suomen Akatemian infrastruktuuriohjelman kautta. Vuoteen 2005 mennessä valmistellaan periaatteet suurten tieteellisen infrastruktuuri-hankkeiden rahoittamisesta ja kansainvälisiin suurhankkeisiin osallistumisesta. Tietohuollon instituutioiden ja rakenteiden kehittämistä jatketaan. Tuetaan kirjastojen ja arkistojen aineis-tojen digitointia ja pitkäaikaissäilytystä.

Tiedepolitiikan toimialan tulosohjauksen kehittämistä jatketaan. Edistetään ja vahvistetaan tiedepoliittista päätöksentekoa tukevaa tutkimustoimintaa sekä tilastointi- ja tietopalve-luhankkeita.

- Tieteen edistäminen ja tutkimusjärjestelmän kehittäminen
- Kansainvälisen tiedepoliittisen yhteistyön kehittäminen
- Tutkimuksen tukipalveluiden ja tietohuollon kehittäminen
- Tiedepolitiikan toimialan ohjauksen kehittäminen ja sektoritutkimuksen edistäminen

7.7 Opintotuki

Tavoitteena on kehittää opintotukea opiskeluun kannustavaksi siten, että se mahdollistaisi päätoimisen opiskelun aikana muun toimeentuloturvan kanssa johdonmukaisesti toimivan ja riittävän toimeentulon.

- Opintotuen kannustavuuden ja riittävyyden kehittäminen opetusministeriön asettaman selvitysmiehen laatiman toimenpideohjelman pohjalta
- Uudistetaan opintotukiasetus ja lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annettu asetus lakeihin tehtyjen perustuslain edellyttämien muutosten edellyttämällä tavalla
- Ateriatuen kehittäminen

8 Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikka

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto vastaa mainittuihin toimialoihin kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja kehittämisestä kokonaisuutena. Se vaalii taiteen, kulttuurin, liikunnan ja nuorten elinolojen parantamisen arvoja yhteiskunnassa, perustelee ja tuo esille niiden merkitystä kansalaisten elämässä ja yhteiskunnassa sekä tukee ammattilaisten toimintaedellytyksiä ja kansalaistoimintaa näillä alueilla. Nuorisotyön yleinen johto ja kehittäminen sekä nuorisopoliittisten toimenpiteiden yhteensovittaminen valtionhallinnossa kuuluu opetusministeriölle.

Toimialan virastoja ja laitoksia ovat taiteen keskustoimikunta, valtion taidetoimikunnat ja alueelliset taidetoimikunnat, Valtion taidemuseo, Suomenlinnan hoitokunta, Museovirasto, Näkövammaisten kirjasto, Suomen elokuva-arkisto, Valtion elokuvatarkastamo ja elokuvavalautakunta sekä lääninhallitukset siltä osin kuin ne käsittelevät liikuntatoimintaa, nuorisotoimintaa ja kirjastotoimintaa koskevia asioita. Lisäksi toimialalle kuuluvat Oy Veikkaus Ab -nimistä valtionyhtiötä koskevat asiat.

Tulostavoitteet

Turvataan korkealaatuiset koko maan kattavat kulttuuri, liikunta- ja nuorisopalvelut, jotka edistävät kansalaisten ja yhteiskunnan hyvinvointia ja tasa-arvoa sekä ottavat huomioon toimintaympäristön muutokset. Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopuolen peruspalveluja seurataan ja arvioidaan lääninhallitusten peruspalveluarviointien, tilastojen ja tutkimusten avulla. Seurataan alueiden vahvuudeksi -julkaisun toimenpidesuosituksen toteutumista.

Tarkoituksena on kehittää Suomen kulttuurivientiä vastaamaan globaalistuvan maailman kulttuurikysyntään. Kulttuurivientihankkeessa kartoitetaan Suomen kulttuuriviennin nykytilanne, esteet, uhkat, menestystekijät ja mahdollisuudet. Kulttuurivienti -hankkeessa esitettävien toimenpiteiden avulla kehitetään kulttuuriviennin edellytyksiä, verkottuvia rakenteita ja yhteistyömuotoja, sekä kohdennetun tuen, erityispanostuksen ja kannustuksen muotoja.

Kulttuurivientihanke toteutetaan avoimena prosessina, johon eri toimijat voivat koko ajan osallistua verkossa. Tätä varten hankkeelle avataan 1.10.2003 omat verkkosivut (www.minedu.fi/opm/hankkeet/kulttuurivienti/index.html). Koottu tieto asetetaan jatkuvan julkisen arvioinnin ja keskustelun kohteeksi. Näin luodaan mahdollisimman suuri kosketuspinta alan toimijoihin ja pystytään jatkuvasti kokoamaan kehittämis ehdotuksia ja palautetta. Hankkeen loppuraportti Suomen kulttuuriviennin kehittäminen toimenpide-ehdotuksineen

luovutetaan toimeksiantajille maanantaina 24.5.2004. Kulttuurivienti on aiheena opetusministeriön Kaukametsä -seminaarissa Kajaanissa syyskuun alussa 2004. Vuoden 2004 lopussa julkaistaan kansainväliseen levitykseen soveltuva teos Suomen kulttuuriviennin menestystarinoita.

Hallitusohjelman mukaan luovan toiminnan edellytysten kehittämiseksi laaditaan koko maan kattava luovuusstrategia. Opetusministeriö asetti 26.9.2003 työryhmän, jonka tehtävänä on tehdä ehdotus luovuusstrategian valmistelutavasta ja sen valmistelua koskevasta toimeksiannosta. Työryhmän määräaika on 31.12.2003. Työryhmän esityksistä riippuu, miten luovuusstrategian laadinta toteutetaan. Todennäköisesti laadinta ajoittuu useammalle vuodelle, jolloin vuonna 2004 käynnistettäisiin ensimmäinen vaihe joko perustamalla työryhmä tai esimerkiksi tilaamalla yksi tai useampi asiaan liittyvä esiselvitys.

- Alueiden vahvuudeksi -toimenpideohjelman toimenpidesuosituksen toteutuminen
- Kulttuurivientihankkeen toteuttaminen
- Luovuusstrategian laadinta

8.1 Kehittämisen- ja palveluyksikkö

Selvitetään taiteen ja kulttuurin toimialojen tiedontuotannon ja arviointitoiminnan nykytila ja kehitetään vakiintuneita toimintamalleja. Tarkoituksena on koota taiteen ja kulttuurin toimialojen arviointitoiminnan kokonaiskuva sekä laatia arviointiin liittyviä kehittämissuhteita. Toteutetaan yhteistyössä eri arviointitoimintaa harjoittavien organisaatioiden kanssa.

Uudistetaan taiteen ja kulttuurilainsäädäntöä havaittujen kehittämistarpeiden pohjalta. Taiteen ja kulttuurilainsäädännön osalta v. 2004 on tarkoitus aloittaa museolain valmistelu, uuden lain ja asetuksen valmistelu koskien museovirastoa sekä muiden mahdollisten lainsäädännössä havaittujen puutteiden korjaaminen.

Monipuolistetaan ja lisätään sähköisen asioinnin palvelumallien käyttömahdollisuuksia. Osallistutaan opetusministeriön sähköisen asioinnin kehittämiseen valtionavustusprosessissa. Tarkoituksena on mahdollistaa taiteen ja kulttuurin sähköinen valtionavustusten hakumenettely.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen työvoima- ja osaamistarpeiden muutoksia ennakoidaan yhteistyössä opetusviranomaisten ja toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Hallitusohjelman mukaan kulttuurialan koulutus mitoitetaan vastaamaan työelämän tarpeita. Tässä tarkoituksessa on käynnistetty laaja ESR -rahoitteinen kulttuurin ja liikunnan toimialojen ja ammattien työvoimantarpeita ja osaamistarpeita koskeva tutkimus- ja ennakointiprojekti (KLE-ROT -projekti), jota toteutetaan kulttuuripolitiikan tutkimuksen edistämissäätiön puitteissa. Projektin ohjausryhmässä ovat edustettuina opetusviranomaiset ja toimialojen asiantuntijat. Lopullisia tuloksia on odotettavissa alkuvuodesta 2005.

- Taiteen ja kulttuurin toimialojen arviointitoiminnan nykytilan selvittäminen ja vakiintuneiden toimintamallien kehittäminen
- Taiteen ja kulttuurin lainsäädännön kehittäminen
- Sähköisen asioinnin kehittäminen taiteen ja kulttuurin valtionavustusten hakumenettelyssä
- Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalojen työvoima- ja osaamistarpeiden muutosten ennakoiminen yhteistyössä opetusviranomaisten ja toimialojen asiantuntijoiden kanssa

8.2 Taidepolitiikka ja kulttuuriperintö

Lastenkulttuuripolitiikan toimintalinjauksia selkeytetään sekä lastenkulttuurin toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä kehitetään. Laaditaan lastenkulttuuripoliittisen ohjelman toteutus-aikataulu opetusministeriötä koskevien toimenpide-ehdotusten osalta 31.3.2004 mennessä. Seurataan ja tuetaan lastenkulttuuripoliittisen ohjelman toteutumista erityisesti vuodelle 2004 asetettujen kärkihankkeiden osalta. Lasten kulttuurikeskusten verkoston Taikalampun toimintaa laajennetaan ja vahvistetaan.

Taiteen ja kulttuurin tarjontaa ja saavutettavuutta edistetään. Valmistellaan ehdotus kulttuuritoimintaa koskevan valtiosuusjärjestelmän kehittämistä vuoden 2004 aikana. Valmistellaan toimenpiteitä valtiosuusteattereiden toiminnan kehittämiseksi valtiosuusjärjestelmästä valmistuneen selvityksen perusteella.

Huolehditaan Kulttuuria kaikille -työryhmän tekemien kehittämissuositusten eteenpäinviemisestä. Osallistutaan Vammaiset ja kulttuuri -toimikunnan (2003-2005) työhön. Toimikunta valmistelee ehdotuksen toimenpideohjelmaksi kulttuurin saavutettavuuden edistämiseksi julkisissa taide- ja kulttuurilaitoksissa. Tuetaan valtakunnallisen kulttuuritoimijoille suunnatun saavutettavuusneuvontapalvelun kehittämistä.

Vähemmistökuultuuritarpeet otetaan aikaisempaa paremmin huomioon osana kulttuurin ja taiteen tukemisen yleisiä järjestelmiä sekä kulttuuri- ja taidelaitosten toimintaa. Maahanmuuttajien kulttuurisista tarpeista huolehditaan maahanmuuton lisäännyttä.

Käynnistetään tanssin aluekeskusverkosto poistamaan alan rakenteellista riittämättömyyttä ja helpottamaan tanssin alan toimintaedellytyksiä eri puolilla Suomea.

Valmistellaan taide- ja taiteilijapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen toimenpide-ehdotukset ja aikataulu sekä järjestetään periaatepäätöksen seuranta. Tuetaan taiteilijoita toteuttamalla opetusministeriön toimialaan liittyviä taiteilijoiden työllistymisedellytyksiä, sosiaaliturvaa ja verotusta koskevan mietinnön seurantaraportin (TAISTO II -seuranta) ehdotuksia muun muassa valmistelemalla verotukseen ja apurahojen eläkeoikeuteen liittyvä lainsäädäntö.

Alueellista kulttuuritoimintaa vahvistetaan sekä taiteen ja kulttuurin alueellisten palvelukeskusverkostojen kehitetään. Vahvistetaan kulttuurin asemaa alueellisena kehitystekijänä. Huolehditaan Alueiden vahvuudeksi -toimenpideohjelman kehittämisehdotusten eteenpäinviemisestä taidetta ja kulttuuria koskevien ehdotusten osalta. Erityisesti tuetaan taiteen ja kulttuurin alueellisten palveluverkostojen kehittymistä ja vahvistumista yhteistyössä maakunnan liittojen ja alueellisten taidetoimikuntien kanssa tavoitteena kulttuuripalvelujen tarjonnan ja osallistumismahdollisuuksien lisääminen, kolmannen sektorin toimijoiden tukeminen sekä kulttuurialan yritystoiminnan edistäminen.

Selkeytetään alueellisen taidehallinnon toimenkuvaa taidetoimikuntalaitoksen arvioinnista saatujen suositusten pohjalta. Jatketaan kulttuuritoimen alueellisten palvelujen arviointimenetelmien kehittämistä sekä käynnistetään kulttuuripalvelujen arvioinnin kokeiluhanke.

Esteettisesti korkeatasoisen ympäristön toteuttamismahdollisuuksia edistetään valtioneuvoston arkkitehtuuripoliittisen ja muotoilupoliittisen ohjelman ehdotusten pohjalta. Edistetään laadukkaan, esteettömän ja esteettisesti korkealuokkaisen ympäristön rakentamista hyödyntämällä taiteen, käsityön, muotoilun ja arkkitehtuurin tarjoamia mahdollisuuksia Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman ja Muotoilu 2005! -ohjelman suuntaviivojen mukaisesti. Seurataan periaatepäätösten toteutumista.

Kulttuuriperinnön säilymistä ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta edistetään. Laaditaan opetusministeriön museopoliittinen toimintaohjelma yhteistyössä Museoviraston ja Valtion taidemuseon kanssa. Osallistutaan valtioneuvoston rakennusperintöstrategian seurantaraportin työhön. Asetetaan maailmanperintöasiain neuvottelukunta seuraamaan ja koordinoimaan

maailmanperintöasioihin liittyvää valmistelua ja yhteistyötä. Laaditaan suunnitelma Museo-
viraston alueellisen toiminnan toteuttamisesta. Kulttuuriperintöaineistojen digitointia ja saa-
vutettavuutta tietoverkon kautta edistetään museoiden, arkistojen ja tieteellisten kirjastojen
yhteistyönä. Seurataan sisätilyryhmän esityksien toteutumista.

- Lastenkulttuuripolitiikan toimintalinjausten selkeyttäminen sekä lastenkulttuurin
toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten kehittäminen
- Taiteen ja kulttuurin tarjonnan ja saavutettavuuden edistäminen
- Taide- ja taitelijapolitiikan toimintalinjausten selkeyttäminen ja taiteilijoiden toiminnallisten
ja taloudellisten edellytysten kehittäminen
- Alueellisen kulttuuritoiminnan vahvistaminen sekä taiteen ja kulttuurin alueellisten
palvelukeskusverkostojen kehittäminen
- Esteettisesti korkeatasoisen ympäristön toteuttamismahdollisuuksien edistäminen
valtioneuvoston arkkitehtuuripoliittisen ja muotoilupoliittisen ohjelman ehdotusten pohjalta
- Kulttuuriperinnön säilymisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden
edistäminen

8.3 Kulttuuripolitiikka ja viestintäkulttuuri

Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuus, vahvistetaan
kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä. Kirjastostrategia 2010:n mukai-
sesti osana hallituksen tietoyhteiskuntaohjelmaa turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kir-
jasto- ja tietopalveluiden saatavuus sekä vahvistetaan kirjastojen roolia tietoyhteiskunnan pe-
rustaitojen levittäjänä. Kirjastopalveluja, sähköistä asiointia ja oppijan tietohuoltoa kehitetään
yhteiseksi verkkopalveluksi. Kirjastoista kehitetään hybridikirjastoja. Tavoitteiden toteutumista
voidaan mitata palveluiden saatavuudella, kirjastoverkon toimivuudella sekä laatusuositus-
ten käyttöönnotolla.

Varmistetaan digitaalisten kulttuuristen sisältöjen runsas ja monipuolinen tarjonta sekä
edistetään kulttuuriteollisuuden vientikelpoisuutta. Kulttuuri tietoyhteiskunnassa 2010 stra-
tegian mukaisesti osana hallituksen tietoyhteiskuntaohjelmaa varmistetaan digitaalisten kult-
tuurisisältöjen runsas ja monipuolinen tarjonta, edistetään tieto- ja viestintätekniikan innova-
tiivista käyttöä kulttuurilaitoksissa sekä kulttuuriteollisuuden ja kulttuuripalveluiden tuotan-
nossa ja levityksessä. Tavoitteiden toteuttamiseksi jatketaan digitaalisten kuva-, ääni- ja mul-
timediatuotteiden kehittämistä sekä tuotantojen pilottihankkeita ja koulutusprojekteja.
Digitaalisen jakelun edistämiseksi tuotetaan selvityksiä digitaalisen elokuvan levitysjärjestel-
mistä ja niiden vaikutuksista. Tavoitteiden toteutumista voidaan mitata kulttuurituotannon
indikaattoreilla, tuotantojen määrällä, tukipolitiikan kehityksellä sekä vientikehityksellä.

Vahvistetaan toimia audiovisuaalisen tuotannon ja kulttuurin edistämiseksi sen kaikilla
osa-alueilla. Audiovisuaalisen kansallisen kulttuurin ja identiteetin vahvistamiseksi ja uudista-
miseksi laaditaan elokuva- ja televisio-ohjelma. Kansallisen audiovisuaalisen muis-
tin ja kulttuuriperinnön säilyttämiseksi valmistellaan Radio- ja televisioarkiston perustamis-
ta. Erityisinä lapsiin kohdistuvina toimenpiteinä laaditaan toimintaohjelma lapsiin kohdistu-
van väkivaltaviihteen rajoittamiseksi medioissa ja toteutetaan lasten- ja nuortenelokuvan tee-
mavuosi Filmihillo osana lastenkulttuuripoliittista ohjelmaa. Tavoitteiden toteutumista
voidaan mitata kulttuurituotannon indikaattoreilla, tukipolitiikan kehityksellä, tuotantojen

määrällä, toimenpiteistä laadittavilla selvityksillä ja raporteilla sekä audiovisuaalisen alan vientikehityksellä.

Tekijänoikeuslainsäädäntöä ja -järjestelmää kehitetään vastaamaan tietoyhteiskunnan vaatimuksia uudistamalla tekijänoikeuslainsäädäntö ja lisäämällä tekijänoikeustietämystä ja osaaamista. Digitaalisen sisältötuotannon, multimedian ja tietoverkkojen alueelle luodaan yhtenäisiä tekijänoikeusinformaatiokäytäntöjä. Tietoa lisensiointi- ja sopimuskäytännöistä kerätään ja jaetaan tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille sekä tuottajille ja levittäjille. Toimivan lainsäädännön lisäksi tavoitteiden toteutumista voidaan mitata kulttuurituotannon indikaattoreilla sekä tuotannon, kaupan ja jakelun kehitystä kuvaavilla mittareilla.

Tuetaan aluekehitystä ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä kulttuuripolitiikan avulla. Turvataan kulttuuriin pohjautuvan alueellisen elinkeinotoiminnan kehittymistä ja kulttuuripalvelujen kattavaa saatavuutta. Kulttuurin asema alue- ja maaseutupolitiikassa toteutuu kulttuuriin pohjautuvan alueellisen elinkeinotoiminnan kehittyessä ja kulttuuripalvelujen saatavuuden lisääntyessä. Kulttuuria koskevia Aluekehittämisen toimenpideohjelman (2003–2013) ehdotuksia toteutetaan tukemalla kuntien yhteisten kirjastolaitosten perustamista ja toimintaa, palkkaamalla pedagogisia informaattikkoja kuntiin ja yhteistoiminta-alueille ja laatimalla kirjastohenkilöstön täydennyskoulutusohjelma. Viranomaisten ja muiden toimijoiden kesken kehitetään luovan osaamisen tuotteistamiseen ja kaupallistamiseen keskittyvää yrityshautomoverkostoa sekä perustetaan alueellisia kulttuurialan yrityshautomoita. Verkkopohjaisista kulttuuri- ja luontomatkailun yhteishanketta kehitetään edelleen jatkamalla sektorille suunnattua tuotteistusopastusta. Tavoitteiden toteutumista voidaan mitata selvityksillä, tilastoihin pohjautuvilla kartoituksilla sekä kehitteillä olevalla evaluointi-metodilla.

Kulttuurin painoarvon kohottaminen pohjoisen ulottuvuuden eri toimintapolitiikoissa. Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelma valmistellaan työryhmätyönä ja ryhdytään sen toimeenpanoon. Ohjelman toimeenpanemiseksi sovelletaan tulos- ja informaatio-ohjauksen menetelmiä. Suomalais-venäläistä kulttuurifoorumitoimintaa kehitetään ja järjestetään viides foorumitapahtuma. Kestävän kehityksen kulttuuri-, luonto- ja nuorisomatkailu eli Keke-Karjala -yhteistyötä jatketaan mm. järjestämällä hankkeistus- ja hankerahoituskonsultointia valmiustilassa oleville hankkeille. Selvitetään tarve laatia erillinen pohjoisen kulttuurisen ulottuvuuden toteutusohjelma.

- Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuus, vahvistetaan kirjaston roolia tietoyhteiskunnan perustaitojen levittäjänä
- Asiakaspäätteiden ja nopeiden tietoliikenneyhteyksien hankkiminen
- Kehitetään kaikkien kirjastotyyppien yhteistä kansallista tietoportaalaa
- Varmistetaan digitaalisten kulttuuristen sisältöjen runsas ja monipuolinen tarjonta sekä edistetään kulttuuriteollisuuden vientikelpoisuutta
- Lapsiin kohdistuvan väkivaltaviihteen rajoittaminen medioissa -toimintaohjelman laadinta sekä lasten- ja nuortenelokuvan teemavuoden Filmihillon järjestäminen
- Audiovisuaalisen kulttuurin vahvistamiseksi laaditaan elokuva- ja televisiopoliittinen ohjelma sekä valmistellaan radio- ja tv-arkiston perustaminen
- Tekijänoikeuslainsäädäntöä - ja järjestelmää kehitetään vastaamaan tietoyhteiskunnan vaatimuksia
- Tuetaan aluekehitystä ja maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä kulttuuripolitiikan avulla.
- Turvataan kulttuuriin pohjautuvan alueellisen elinkeinotoiminnan kehittymistä ja kulttuuripalvelujen kattavaa saatavuutta
- Kulttuurin painoarvon kohottaminen pohjoisen ulottuvuuden eri toimintapolitiikoissa

8.4 Liikuntapolitiikka

Väestön liikunta-aktiivisuutta ja liikunnallista tasa-arvon lisätään sekä kansalaisyhteiskuntaa vahvistetaan. Tavoitteena on uusien, erityisesti maahanmuuttajien ja erityisryhmien liikkujien saaminen liikuntatoiminnan piiriin, tasa-arvon lisääminen, demokraattisten käytäntöjen sekä sosiaalisen pääoman vahvistaminen sekä osaamisen kehittäminen kansalaistoiminnan resurssina. Tässä tarkoituksessa osallistutaan kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelman toteuttamiseen, tuetaan kansalaistoiminnan kehittämisohjelmaa, jatketaan kansalaistoiminnan hallinnollis-juridisten esteiden purkamiseen tähtäävää hallinnonvälistä yhteistyötä sekä osallistutaan liikuntatoiminnan olosuhteiden ja edellytysten luomiseen mm. tukemalla koko väestölle tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamista. Jatketaan tulos- ja informaatio-ohjauksen kehittämistä sekä käytäntöön soveltamista.

Lasten ja nuorten turvallisen ja eettisiin toimintatapoihin perustuvaa liikunnallista toimintaympäristöä kehitetään. Tuetaan vuosina 2004-2007 toteutettavan lasten ja nuorten liikuntaohjelman 2-vaihetta, jonka tavoitteena on saada yhä useampi lapsi ja nuori liikkumaan, eettisesti vahva seuratoiminta, nykyistä useamman vammaisen lapsen integrointi seuratoimintaan sekä kuntien ja seurojen lisääntynyt yhteistyö. Osana koululaisten iltapäivätoimintaa tuetaan liikunnallisen toiminnan sisältöjen ja ohjaajakoulutuksen kehittämistä sekä kuntakoordinaatiota. Osallistutaan EU:n liikuntakasvatuksen vuoden toteuttamiseen.

Väestön liikunta-aktiivisuutta lisätään ja toimintakyvyn ylläpitämistä elämäntilanteissa sekä erityisryhmien liikuntaa vahvistetaan. Toteutetaan yhteistyössä STM:n kanssa VN:n periaatepäätöksen mukaista terveyttä edistävän liikunnan ohjelmaa. Arvioidaan Kunnossa Kaiken Ikää ohjelman 2-vaihetta ja päätetään jatkosta. Tuetaan informaatio-ohjauksen keinoin horisontaalisen yhteistyön kehittämistä hallinnon eri tasoilla. Myötävaikutetaan liikuntajärjestöjen toimintakentän laajentumiseen ja yhteistyön tiivistymiseen.

Kansainväliseen menestykseen tähtäävän, eettisesti vahvaa huippu-urheilujärjestelmää kehitetään. Saatetaan loppuun huippu-urheilun toimintavastuita sekä ohjaus- ja koordinoitijärjestelmiä koskevan työryhmän (HUPU) sekä opiskelevien urheilijoiden taloudellista asemaa selvittävän työryhmän (OUTI) työt sekä ryhdytään niiden ehdotusten pohjalta toimenpiteisiin. Tehostetaan anti-dopingtoimintaa osallistumalla kv. globaalisopimuksen valmisteluun sekä valmistellaan EN:n anti-dopingyleissopimuksen lisäpöytäkirjan ratifiointia sekä riippumattoman testaustoiminnan kehittämistä. Tuetaan yleisurheilun MM 2005-kisojen ja vammaisyleisurheilun EM 2005-kisojen valmistelua.

Ohjaus- ja arviointijärjestelmiä kehitetään, erityisesti SUVAUS. Kehitetään opetusministeriön pilottiprojektina sukupuolivaikutusten arviointijärjestelmää tasa-arvon edistämiseksi liikuntakulttuurissa. Jatketaan liikuntajärjestöjen tulos- ja informaatio-ohjauksen kehittämistä.

Tiedollinen pohja varmistetaan ja tietojärjestelmiä kehitetään päätöksenteon, ohjauksen ja toiminnan perustaksi. Tuotetaan tiedolla johtamisen välineeksi päätöksentekoa tukevaa tietoa mm. tilaamalla META-analyysijä, kehittämällä tilastotuotantoa sekä tukemalla sektoritutkimusta. Tuetaan tutkimusta, suunnittelua sekä liikuntajärjestöjen toimintaa koskevien tietojärjestelmien kehittämistä. Valmistellaan kansalaisille tarkoitettujen sähköisten palvelujen tarjontaa koskevaa järjestelmää sekä toteutetaan siihen liittyvä Kansalaisten liikuntainfo -palvelun pilottikokeilu.

Suomen etuja valvotaan eurooppalaisen liikuntapolitiikan suuntaviivojen määrittelyssä. Osallistutaan EU:n liikuntaa koskevien politiikkojen sisältöjen määrittelyyn ja toimintojen kehittämiseen EU:n perustuslaillisen sopimuksen pohjalta. Arvioidaan EU:n ja Euroopan neuvoston liikuntapoliittista roolia EU:n laajentumisen seurauksena. Vaikutetaan Euroopan int-

ressien turvaamiseen liikunnan maailmanlaajuisessa toimintaympäristössä, erityisesti anti-dopingasioissa.

- Väestön liikunta-aktiivisuuden ja liikunnallisen tasa-arvon lisääminen sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen osana kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmaa
- Vuosina 1999-2003 toteutetun lasten ja nuorten liikuntaohjelman arviointi sekä vuosina 2004-2007 toteutettavan ohjelman seuranta
- TELI (terveyttä edistävän liikunnan)- ja KKI (kunnossa kaiken ikää)-ohjelmien toteuttaminen ja arviointi
- Kansainväliseen menestykseen tähtäävän, eettisesti vahvan huippu-urheilujärjestelmän kehittäminen
- Liikuntakulttuurin sukupuolivaikutusten arviointijärjestelmän kehittäminen, OPM:n pilottina SUVAUS
- Lajiliittojen tulosohjauksen ja arvioinnin työryhmän työn seuranta
- Tiedollisen pohjan varmistaminen ja tietojärjestelmien kehittäminen liikunnan päätöksenteon, ohjauksen ja toiminnan perustaksi
- Suomen tavoitteiden asettaminen eurooppalaisen liikuntapolitiikan suuntaviivojen määrittelyssä

8.5 Nuorisopolitiikka

Nuorisotyölainsäädännön kokonaisuudistus käynnistettiin syksyllä 2003 arvokeskustelulla. Vuoden 2004 aikana edetään lain piiriin otettavien nuorisotyön peruspalvelujen määrittämiseen, nuorisojärjestöjen avustusperusteiden uudistamiseen sekä lain piiriin mahdollisesti otettavien uusien tukimuotojen määrittelyyn. Kevään 2004 aikana arvioidaan nykyisen lain toimivuus ja järjestetään läänikohtaiset lain uudistamista koskevat neuvottelupäivät. Laaja kansalaiskeskustelu varmennetaan www.valtikka.net- ja www.otakantaa.fi- verkkokeskusteluilla, jotka suunnataan ensisijaisesti nuorille, nuorisojärjestöille ja -ryhmille, nuorisotyöntekijöille sekä päättäjille kunnissa, alueilla ja valtakunnan tasolla.

Kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelmasta huolehditaan demokratiakasvatuksen ja nuorisotyön osalta. Tuetaan nuorten yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallistumista, verkkodemokratian kehittämistä ja käyttöönottoa kunnissa yhteistyössä nuoriso- ja koulutoimen kanssa. Nuorten äänestysaktiivisuuden lisääminen tavoitteena se, että nuoret äänestäisivät yhtä aktiivisesti kuin muu väestö.

Nuorten työpajatoiminnan vakinaistaminen käynnistetään yhteistyössä kuntien ja työvoimahallinnon kanssa. Tavoitteena on mm. vuositasolla 40 pajaohjaajan vakinaistaminen siten, että valtion rahoitusosuus on 50 %. Tavoitteena on saada hallituskaudella jokaiseen työpajaan vähintään yksi vakinainen ohjaaja sekä laajentaa pajaverkostoa vaikeille nuorisotyöttömyysaluueille. Ennaltaehkäisevää päihde- ja huumetyötä tuetaan perusnuorisotyötä kehittämällä, pajaohjaajien yhteisövalmennuksella sekä suuntaamalla avustuksia nuorisotoimintaan päihde- ja huumetyön mm. media- ym. -kahviloiden muodossa sekä nuorisotyöntekijöiden lisäkoulutukseen. Ennaltaehkäisevään huumetyöhön liittyy myös laaja lähialueyhteistyö Luoteis-Venäjän kanssa, jossa käytetään työmuotona kansainvälistä Avartti- nuorisotoimintaohjelmaa, etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa. Nuorisoyksikkö osallistuu nuorten osallisuushankkeisiin (39) tukemalla Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssia nuorisotyön tukihenkilön osalta sekä Nuorisotutkimus-verkostoa osallisuushankkeiden seurantatutkimuksessa. Koululaisten

iltapäiväkerhotoimintaan (3.-9. luokkalaiset) suunnataan lääninhallitusten kautta lisämäärärahoja.

Nuorten elinoloja koskevaa arviointia kehitetään nuorisotutkimuksen, nuorisobarometrien ja -indikaattorijärjestelmän avulla. Alueellisten toimintaohjelmien täsmentäminen läänien toimesta. Vuonna 2003 valmistuneen Alueiden vahvuudeksi -asiakirjan kehittäminen läänikohtaiseksi toimintaohjelmaksi. Toimintaohjelmia tuetaan kehittämismäärärahoilla. Nuorten tiedotus- ja neuvontaverkoston rakentaminen. Suomessa on tällä hetkellä noin 30 pääosin kunnallista nuorten tiedotus- ja neuvontapistettä. Tavoitteena on asteittain saada kaikki maamme nuoret tiedotus- ja neuvontapalvelujen piiriin. Tavoitteeseen pyritään muun muassa seutukuntapohjaisia palveluja kehittämällä yhteistyössä nuoriso-, kirjasto- ja koulutoimen kanssa.

- Uudistetaan nuorisotyölaki
- Tuetaan nuorten yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallistumista
- Nuorten äänestysaktiivisuuden lisääminen
- Nuorten työpajatoiminnan vakinaistaminen
- Ennaltaehkäisevän päihde- ja huumetyön tukeminen
- Nuorten osallisuushanke: osallistutaan yhteistoimintakokeiluun
- Koululaisten iltapäiväkerhotoiminnan (3.-9. luokkalaiset) tukeminen
- Nuorten elinoloja koskevaa arviointia kehitetään
- Nuorten tiedotus- ja neuvontaverkoston rakentaminen

9 Kirkollisasiat

Ministeriön hallintoyksikössä hoidettavan kirkollishallinnon toiminta-ajatuksena on evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan aseman turvaaminen kehittämällä kirkkojen oikeudellisia ja muita toimintaedellytyksiä yhdenmukaisin perustein. Vastaavasti huolehditaan uskonnollisten yhdyskuntien oikeudellisista toimintaedellytyksistä.

Toimialalla hoidetaan kansankirkkoja ja uskonnollisia yhdyskuntia koskevat asiat, uskonnonvapausasiat ja sotavainaja-asioiden viranomaistehtävät. Toimialan virastona on Suomen ortodoksien kirkollishallinto.

Tulostavoitteet

Huolehditaan hautaustoimen lainsäädäntöuudistuksen seurantatehtävistä. Jatketaan ortodoksisista kirkkokuntaa koskevan lainsäädännön uudistustyötä.

Selvitetään vihkimisoikeuden myöntämistä rekisteröidyille uskonnolliselle yhdyskunnille koskevat muutostarpeet ja pyritään saamaan alulle vihkimisoikeutta koskevien avioliittolain säännösten tarkentaminen oikeusministeriössä. Valmistellaan tehokkaasti ja viivytyksettä muu kirkollinen lainsäädäntö sekä huolehditaan kirkollishallintoon liittyvistä yleishallintotehtävistä.

- Hautausvoimilain seuranta
- Ortodoksisen kirkon lainsäädäntöuudistuksen eteneminen
- Kirkollisten asioiden hallintoa koskeva asiakaspalaute

10 Opetusministeriön yleishallinto

Ministeriön yleishallinnosta ja yhteisistä tehtävistä vastaavat kansliapäällikkö, hallintoyksikkö, talousyksikkö, tietopalveluyksikkö, kansainvälisten asiain sihteeristö sekä viestintäyksikkö. Lisäksi ovat linjahallinnosta erilliset sisäiset tarkastajat.

Hallintoyksikkö vastaa yleishallintotehtävistä ministeriössä ja hallinnonalalla, tulossuunnittelun yhteensovittamisesta, johdon tukitehtävistä, henkilöstöhallinto- ja henkilöstön kehittämistehtävistä sekä työterveys- ja työhyvinvointiasioista, henkilöstötilinpäätöksen laatimisesta, asian- ja asiakirjahallinnosta työmarkkina-asioiden yhteensovittamisesta, virastopalveluista ja materiaalihallinnosta, valmiussuunnittelusta ministeriössä ja hallinnonalalla, turvallisuusasioista ministeriössä. Hallintoyksikkö osallistuu lisäksi ministeriön hallinnonalan ohjaukseen toimitilakysymysten ja -hankkeiden asiantuntijana.

Talousyksikkö tukee ministeriön toimintaa yhteen sovittamalla ministeriön hallinnonalan toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa sekä huolehtimalla ministeriön taloushallintotehtävistä. Talousyksikkö valmistelee yhteistyössä ministeriön osastojen kanssa ministeriötä koskevat taloudelliset suunnitelmat ja selvitykset. Samoin yksikkö vastaa taloussuunnittelutehtävistä, toimintaa ja taloutta koskevista tutkimuksista, tilivirastotehtävistä, tarkastustoitimesta, ja EU -rakennerahastotehtävistä.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien hallinnon yhteensovittamisesta huolehtii kunnallistalouden ja hallinnon ryhmä.

Tietopalveluyksikkö tukee ministeriön toimintaa huolehtimalla ministeriön tietoteknisistä toimintaedellytyksistä ja kehittämällä tietojärjestelmien ja tietotekniikan hallintaa, käyttöä ja palvelevuutta sekä hankkimalla, tallentamalla ja välittämällä ministeriön toimialaan kuuluvaa kirjallisuutta ja tietoa.

Kansainvälisten asiain sihteeristö huolehtii kansainvälisten suhteiden kehittamisestä, yhteensovittamisesta ja seurannasta sekä ministeriön johdon ja muun ministeriön avustamisesta kansainvälisissä asioissa sekä ministeriön kansainvälisen toimintaympäristön arvioinnista ja ennakoinnista sekä ministeriön yhteisistä EU- palveluista. Kansainvälisten asian sihteeristön ohjauksessa on Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti.

Viestintäyksikkö huolehtii yhteisviestinnästä, julkaisutoiminnan koordinoinnista ja sidosryhmätyöstä.

Tulostavoitteet

10.1 Hallinto

Edistetään opetusministeriön arvojen toteutumista ja jatketaan opetusministeriön strategian 2015 toimeenpanoa. Osallistutaan opetusministeriön delegointi- ja alueellistamishankkeiden toimeenpanoon. Opetusministeriön uuden palkkausjärjestelmän toimeenpano. Osallistutaan ministeriön tulossuunnittelun ja ohjausprosessien kehittämiseen. Huolehditaan yleishallinto- tehtävistä ja hallintopalveluista tehokkaasti. Kehitetään sähköistä asiointia ja asiakaspalvelua. Jatketaan valmistelutyötä ministeriön virallisten asiakirjojen sähköisen allekirjoituksen ja -tiedoksiannon toteuttamiseksi. Koulutetaan henkilökunta käyttämään asiakirjan- ja asianhallintajärjestelmiä. Saatetaan loppuun ministeriön arkistosäännön ja arkistonmuodostussuunnitelman uudistustyö. Tavoitteena on parantaa asiakirjojen ja niihin liittyvien tietojen saatavuutta eri näkökulmista. Ministeriön ja hallinnonalan valmiussuunnittelun edellyttämät toimenpiteet. Väestönsuojelu.

Jatketaan opetusministeriön tilahankkeiden toteuttamista, jonka tavoitteena on koota yhteen useisiin toimipisteisiin hajautuneet toiminnot Ylläpidetään tehokkaita ja laadukkaita sisäisiä palveluluita, järkiperäistetään puhelinvaihteen toimintoja sekä uudistetaan sen infojärjestelmä.

Jatketaan kokonaisvaltaista työyhteisön, henkilöstön, johtamisen ja henkilöstöpolitiikan kehittämistä valtioneuvoston henkilöstöpoliittisen periaatepäätöksen, opetusministeriön henkilöstöohjelman, ns. ikäohjelman ja henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman mukaisesti. Uuteen palkkausjärjestelmään liittyen kiinnitetään erityistä huomiota henkilöstön ja esimiesten kouluttamiseen ja valmentamiseen. Työhyvinvointi otetaan osaksi johtamista ja työpaikkojen arkea. Henkilöstön osaamisen, työkyvyn sekä hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen huomioiden erityisesti ikääntyvien tarpeet ja työkyvyttömyyden ehkäisy Valtiokonttorin KAIKU-ohjelman mukaisesti. Henkilöstön kehittämistä arvioidaan muun muassa työilmapiirin, osaamisen ja työterveyden perusteella.

Huolehditaan koulutuksen perustamishankkeiden valtionosuustehtävistä. Osallistutaan liikuntapaikkojen perustamishankkeiden valtionavustustehtäviin sekä liikuntapaikkarakentamisen kansainväliseen yhteistyöhön. Vastataan sovituilta osin talousarvioiden, rahoituskehysten ja rahoitussuunnitelmien valmistelusta sekä määrärahojen käytön valvonnasta. Osallistutaan tieteen, yliopistolaitoksen, kulttuurin ja liikunnan suurimpien toimitilahankkeiden ohjaukseen, joista merkittävimpiä ovat Musiikkitalo, ARMI-talo, Näkövammaisten palvelutalo, Merimuseo ja Olympiastadionin kattaminen. Vastataan opetusministeriön kiinteistönpidosta. Laaditaan suunnitelma ja toimenpide-ehdotukset painopisteen siirtämisestä ministeriötasolla yksittäisten oppilaitos- ja liikuntapaikkahankkeiden käsittelystä informaatio-ohjauksen suuntaan.

Kehitetään työnjakoa ja tulosohejausta ministeriön sisällä sekä ministeriön ja läänien sivistystoimen ja opetushallituksen kesken. Käynnistetään ja ohjataan liikuntapaikkarakentamisen kehittämishankkeita. Osallistutaan osastojen toimialaan kuuluviin kiinteistö- ja rakentamisstrategiahankkeisiin, mm. rakennusperintöstrategian ja kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman toimeenpanoon sekä rakennussuojelulain uudistustyöhön, ottaen myös huomioon kehittämistarpeet kirkkojen korjaussuunnitelmien käsittelyssä. Jatketaan rakennusvarallisuuden omistusjärjestelyjä valtion kiinteistönhallintoa koskevien valtioneuvoston linjausten mukaisesti toteuttamalla rakennusvarallisuuden omistuksen luovutukset tai hallinnan siirrot pois opetusministeriöltä.

Jatketaan ministeriön toimitilahankkeen suunnittelua ja toteutusta tavoitteena koota yhteen useisiin toimipisteisiin hajautuneet toiminnot.

- Opetusministeriön arvojen ja strategian 2015 toteutumisen seuranta
- Delegointi- ja alueellistamishankkeen toimeenpanon edistyminen
- Palkkausjärjestelmän toimeenpano
- Yleishallintoa ja hallintopalveluja koskeva asiakaspalaute
- Koulutustilaisuuksien asiakaspalaute
- Arkistosäännön uudistamishankkeen eteneminen
- Ylläpidetään valmiussuunnitelmaa
- Ylläpidetään turvallisuus- ja suojelusuunnitelmia
- Sisäisiä palveluja koskeva asiakaspalaute
- Ikäohjelman sekä tasa-arvosuunnitelman toteutuminen
- TYKY-toiminnan tuloksellisuus
- Henkilöstötilinpäätöksen ja työilmapiiribarometrin osoittama kehityssuunta
- Perustamishankkeiden valtionosuustehtävien ja suuria rakennushankkeita koskevien toimenpiteiden suorittaminen
- Ministeriön toimialan rakennusasioiden ohjauksen muuttuminen strategisen tason ja informaatio -ohjauksen suuntaan
- Käynnistetään ja ohjataan liikuntapaikkarakentamisen kehittämishankkeita.
- Ministeriön vaikuttamisen lisääntyminen kiinteistö- ja rakennusstrategiahankkeissa
- Kiinteistöjen omistusjärjestelyiden toteutuminen
- Ministeriön toimitilahankkeen eteneminen

10.2 Taloushallinto ja EU-rakennerahastot

Osallistutaan valtioneuvoston menokehyspäätöksen, talousarvioesityksen ja lisätalousarvioesitysten valmisteluun. Laaditaan hallinnonalan toimintakertomus, hallinnonalan osuus kertomukseen valtiovarain hoidosta ja tilasta sekä muita hallinnonalan taloutta koskevia selvityksiä. Valmistellaan hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelma ja talousarvion tilijaottelu. Esitellään arviomäärärahojen ylitysluvat.

Kehitetään talousarvioprosessia yhteistyössä osastojen kanssa. Osallistutaan rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmä uudistuksen valmisteluun.

Tarkastetaan opetusministeriön myöntämien valtionavustusten käyttämistä koskevat selvitykset: yleisavustuksia koskevat selvitykset ennen seuraavan vuoden avustusten myöntämistä; erityisavustuksia koskevat selvitykset mahdollisimman ajantasaisesti. Tarkastetaan taiteen keskustoimikunnan yhteisöille myöntämien valtionavustusten käyttämistä koskevat selvitykset. Tarkastetaan opetusministeriön päättämien rakennerahastohankkeiden maksatushakemukset mahdollisimman ajantasaisesti. Osallistutaan sähköisen valtionavustusprosessin suunnitteluun ja kehittämiseen.

Osallistutaan tiliviraston taloushallinnon palvelukeskusmallin käyttöönottoa koskevaan selvitystyöhön. Paperittoman kirjanpidon käyttöönottoon liittyvä ostolaskujen sähköinen kierrätys ja arkistointi toteutetaan asteittain. Vastaavat valmistelut aloitetaan maksupisteiden osalta. Otetaan käyttöön Matkamies-järjestelmästä joko uusi Travel-versio tai muu nykyaikainen matkalaskujen käsittelyjärjestelmä. Seurataan Valtiokonttorin matkanhallintajärjestelmän yhteishankintaa ja kehittämishanketta. Otetaan käyttöön matkatoimistojen laskujen koneel-

liset liittymät. Prima-henkilötietojärjestelmän vaatimaa palkanlaskennan kehittämistyötä jatketaan sekä opetusministeriön että maksupisteiden tarpeista lähtien. Hoidetaan uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon siirtymäkaudella liittyvät palkanmaksun erillistoimenpiteet. Raindance-taloudenohjausjärjestelmän hyväksikäyttöä parannetaan. Osallistutaan uuden kustannuslaskentajärjestelmän ja mahdollisen työajanseurannan toteuttamiseen.

Huolehditaan ohjelmakauden 2000-2006 EU:n rakennerahasto-ohjelmien tehokkaasta toimeenpanosta ja koordinoinnista yhteistyössä keskushallinnon ja aluetason toimijoiden kanssa. Tavoitteena on hallinnonalalle kohdistettujen resurssien täysimääräinen hyödyntäminen. Jatketaan yhteisöaloiteohjelmien toimeenpanoa. Huolehditaan päättyneiden projektien tulosten levittämisestä ja hyvien käytänteiden juurruttamisesta. Edistetään ohjelmakauden 2000-2006 arviointia. Osallistutaan ohjelmakauden 2007-2013 (Agenda 2007) kansalliseen ja EU-tason valmisteluun sekä Twinning-tehtäviin uusien EU-maiden ja EU-hakijamaiden valmiuksien kehittämiseksi. Osallistutaan hallinnonalan aluepoliittiseen suunnitteluun sekä maakuntaohjelmien ja toteuttamissuunnitelmien laadinnan ohjaukseen.

Huolehditaan ministeriön aluekehitystoiminnan koordinoinnista ja erityisesti aluekehittämislain mukaisen alueiden kehittämistä koskevan hallinnonalakohtaisen suunnitelman valmistelusta ministeriössä.

- Talousarvioprosessin kehittäminen
- Valtionapuseelvitysten tarkastaminen ajantasaisesti
- Paperittoman kirjanpidon käyttöönotto
- Uuden kustannuslaskentajärjestelmän toteuttaminen
- Taloushallinnon palvelukeskusmallia koskevan selvityksen laadinta
- EU:n rakennerahasto-ohjelmien 2000-2006 toteuttaminen
- Aluekehitystoiminnan koordinointi

10.3 Kunnallistalous

Yhteensovitetaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen sekä muutoin kuntien talouteen ja hallintoon liittyviä asioita. Valmistellaan asetus seuraavan vuoden keskimääräisistä yksikköhinnoista. Koordinoidaan osastojen seuraavan vuoden yksikköhinta- ja suoritepäätösten valmistelua. Käsitellään yksikköhintojen tarkistamistarpeet.

Valmistellaan opetusministeriön päätös opetus- ja kulttuuritoimintaa varten seuraavaa vuotta varten myönnettävästä valtionosuudesta ja rahoituksesta. Valmistellaan päätökset kyseessä olevan vuoden rahoituksen oikaisemisesta ja tarkistamisesta.

Huolehditaan opetusministeriön, Opetushallituksen ja Tilastokeskuksen välillä solmitun tietopalvelusopimuksen talousaineiston rahoittamisesta. Huolehditaan lakisäätteisten neuvottelujen järjestämisestä Suomen Kuntaliiton kanssa. Koordinoidaan rahoitusjärjestelmään liittyvää tiedotus- ja neuvontatoimintaa.

Tuetaan Opetushallitusta ja Tampereen yliopiston tietokonekeskusta laskelmien ja selvitysten tuottamisessa. Osallistutaan kuntien valtionosuusjärjestelmän kehittämistyöhön yhteistyössä muiden ministeriöiden ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Huolehditaan tässä yhteydessä opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän erityispiirteiden huomioonottamisesta. Osallistutaan peruspalveluohjelman laadintaan.

- Rahoitus- ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen
- Peruspalveluohjelman laadinta

10.4 Kansainväliset asiat

Opetusministeriön strategia 2015:n mukaisesti monipuolistetaan kansainvälistä vaikuttamista syventämällä kansainvälisen toiminnan strategista suunnittelua ja pyrkimällä ohjaamaan toimintaa ministeriön kannalta tärkeisiin painopisteisiin, kuten esim. kulttuurivientiin ja kansainvälisten sopimuskäytäntöjen kartoittamiseen. Vaikuttamista kansainvälisten järjestöjen ja muiden toimijoiden toimintaan tehostetaan sekä kehitetään edelleen yhteistoimintaa ministeriön osastojen ja yksiköiden kanssa.

Kahdenvälistä kulttuuriyhteistyötä kehitetään v. 2003 hyväksytyin toimintaohjelman mukaisesti. Vahvistetaan ministeriön strategista roolia mahdollistamalla rahoituksen suuntaaminen mm. ministeriön itsensä määrittelemiin kärkihankkeisiin. Avustustoiminnassa pyritään entistä tehokkaammin alueellisten painotusten huomioimiseen ja entistä selvempien prioriteettien asettamiseen. Vuonna 2004 painopistealueina ovat Venäjä ja EU:n uudet jäsenmaat.

Kehitysyhteistyön koulutus- ja kulttuurialan yhteistyötä opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön välillä tiivistetään. Tavoitteena on yhteistyön kehittäminen ja asiantuntijuuden tehokas hyödyntäminen sekä tiedonkulun että -vaihdon tehostaminen.

Jatketaan opetusministeriön Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö -toimintaohjelman 2003-2007 toimeenpanoa ja ohjelman hankkeistusta vuoden 2003 lopulla laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Maailman kauppajärjestön WTO:n Dohan kierroksen kauppaneuvottelut jatkuvat ainakin vuoden 2004 loppuun. Kierroksella neuvotellaan varsinaisen palvelukaupan vapauttamisen lisäksi myös GATS:n säännöistä, julkisista tuista, sähköisestä kaupankäynnistä ja mahdollisesti uusista ns. Singaporen aiheista (mm. kilpailu ja suorat investoinnit). Lisäksi Suomen, Ruotsin ja Itävallan GATS -sidontalistojen yhdenmukaistamisesta EY12 sidontalistan kanssa neuvotellaan osana GATS-neuvotteluja. Valmistellaan edellä mainittuja asiakokonaisuuksia koskevat opetusministeriön kannat yhdessä osastojen kanssa ja varmistetaan kantojen asianmukainen huomioonottaminen. Kehitetään edelleen ministeriön WTO-asiakirjahallintoa sekä ylläpidetään ja kehitetään aihealueeseen liittyviä sidosryhmäsuhteita.

Vuonna 2004 EU:hun liittyy kymmenen uutta jäsenmaata. Vahvistetaan yhteyksiä Baltian ja muiden Suomelle keskeisten uusien EU:n jäsenmaiden opetus- ja kulttuurihallinnon yhteistyötahojen kanssa sekä poliittisella että virkamiestasolla. Keskustelua laajentumisen seurauksista jatketaan mm. komission "Laajempi Eurooppa - Uudet naapurit" (Wider Europe) sekä siihen liittyvän rahoitusinstrumentteja (New Neighbourhood Instrument) käsittelevän tiedonannon pohjalta. Keskeisenä tavoitteena on seurata naapuruuspolitiikka-aloitteiden muotoutumista ja pyrkiä vaikuttamaan niiden valmisteluun opetusministeriön hallinnonalan intressien mukaisesti. Wider Europe -aloitteen käsittely ja yleensä EU:n lähialuepolitiikan kehittäminen vaativat raja-alueyhteistyön ja muiden, erityisesti alueellisten instrumenttien ja politiikkojen kokonaisvaltaista tarkastelua.

EU:n itälaajentuminen vahvistaa Pohjoisen ulottuvuuden roolia. Vuonna 2004 tavoitteena on jatkaa Pohjoisen ulottuvuuden piirissä tapahtuvan yhteistyön kehittämistä ja arvioida EU:n uuden Pohjoisen ulottuvuuden toimintaohjelman 2004-2006 vaikutuksia opetusministeriön hallinnonalalla.

EU:n neuvoston ensimmäinen strateginen kolmivuotisohjelma koskee vuosia 2004-2006. Ohjelma kattaa kuuden seuraavan puheenjohtajakauden, myös Suomen vuoden 2006 toiselle puoliskolle ajoittuvan puheenjohtajakauden. Kolmivuotisohjelman tarkoituksena on mahdollistaa neuvoston työssä pitkäjännitteisyys ja strateginen suunnittelu. Identifioidaan opetusministeriön kannalta keskeisimmät osa-alueet ja myötävaikutetaan niiden esille tuloon kolmivuotiskauden aikana. Puheenjohtajuuskauden valmistelussa vaikutetaan Suomen yleisiin lin-

jauksiin niin teemojen/sisältöjen kuin resursoinnin ja käytännön järjestelyjenkin osalta siten, että opetusministeriön ja sen hallinnonalan näkemykset tulevat asianmukaisesti esille.

EU sopii vuoden 2006 loppuun mennessä unionin rahoituskehyksistä vuosille 2007-2013. Valmistelun haastavuutta ja ennakoinnin vaikeutta lisää se, että unioni laajenee 1.5.2004 kymmenellä jäsenmaalla ja vuonna 2007 luultavasti edelleen kahdella. Agenda 2007 -prosessiin liittyvät sekä uusien rahoituskehysten valmistelutyö että EU:n budjetista rahoitettujen sektoreiden politiikkauudistukset. Agenda 2007 -prosessin päätökset tehdään Eurooppa-neuvoston tasolla, minkä vuoksi varhainen vaikuttaminen Suomen kansalliseen kannanmuodostukseen on opetusministeriön kannalta erittäin tärkeää. Neuvottelut uusista kehyksistä sekä Agenda 2007 -prosessi aloitetaan komission peruslinjausten jälkeen joulukuussa 2003 ja niiden käsittelyn odotetaan kestävän ainakin vuoden 2005 kesään asti, mahdollisesti Suomen puheenjohtajuuskaudelle syksyllä 2006.

Keskeisimpinä tavoitteina rahoituskehysvalmistelussa ja Agenda 2007 -prosessissa ovat mahdollistaa opetusministeriön hallinnonalan etujen turvaaminen niin toimintapolitiikkojen kuin alue- ja rakennepolitiikan alalla sekä laajentumisen vaikutukset huomioonottaen varmistaa hallinnonalan tukitoimien puitteiden riittävyys myös jatkossa. Yhteistyössä mm. opetusministeriön Agenda 2007 -johtoryhmän edustajan kanssa vaikutetaan tehokkaan seurannan ja koordinoinnin keinoin Suomen kannanmuodostukseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Vastataan YK-järjestelmän piirissä tapahtuvaan tietoyhteiskuntakehityksen edistämiseen liittyvästä yleiskoordinaatiosta opetusministeriön osalta. Erityisesti tähän kuuluu YK:n tietoyhteiskunnan huippukokouksen (WSIS, Geneve 2003 ja Tunisia 2005) seurannan sekä valmistelun ja osallistumisen koordinointi opetusministeriön osalta ja osallistuminen kokouksen valmisteluihin yhdessä osastojen kanssa.

Vastataan myös YK:n kestävän kehityksen huippukokouksen (WSSD) seurantaan liittyvästä yleiskoordinaatiosta opetusministeriön osalta siihen kuuluvana YK:n koulutuksen ja kestävän kehityksen vuosikymmenen (2005-2014) valmistelun koordinointi opetusministeriön osalta.

Osallistutaan Unescossa valmisteltavan kulttuurista moninaisuutta (diversiteetti) koskevan kansainvälisen yleissopimuksen luonnosteluprosessiin sekä sopimusta koskeviin neuvotteluihin yhteistyössä muiden OPM:n asiantuntijayksiköiden kanssa.

Suomalaisten mahdollisuus siirtyä ulkomaille sekä palata ulkomailta on usein riippuvainen siitä tuesta, jota myönnetään ulkosuomalaisten kulttuuri- ja opetustoiminnalle. Tähän liittyen selvitetään suomen/ruotsin kielen kerhomuotoista opetusta ulkosuomalaisille lapsille antavien Suomi-koulujen tilannetta ja siihen liittyvää rahoitus- ja avustustoimintaa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston toimesta on meneillään selvitys pohjoismaista liikkuvuutta haittaavien esteiden poistamiseksi. Selvityksen yhteydessä on tarkistettavana myös eräiden kulttuuri- ja opetusalan sopimusten muuttaminen tai uusiminen. Seurataan pohjoismaisten sopimusjärjestelmien uudelleenarviointia sekä huolehditaan siihen mahdollisesti liittyvien uusien sopimusjärjestelyjen voimaansaattamista Suomessa.

- Kansainväliseen yhteistyön strategisen suunnittelun syventäminen
- Kahdenvälisen kulttuuriyhteistyön kehittämisohjelman toteuttaminen
- Kehitysyhteistyön koulutus- ja kulttuurialan yhteistyön kehittäminen
- Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö -toimintaohjelman toimeenpanoja koordinointi
- WTO:n Dohan kierroksen opetusministeriön ja sen hallinnonalaan liittyvien asiakokonaisuuksien koordinointi

- EU:n laajentumisen vaikutusten seuranta ja arviointi sekä uusien yhteistyömallien kehittäminen
- EU:n neuvoston strategiseen kolmivuotishjelmaan 2004–2006 liittyvien toimien koordinointi sekä vaikuttaminen Suomen EU-puheenjohtajuuskauden 2006 valmisteluun
- Vaikuttaminen EU:n rahoituskehysten 2007-2013 sekä Agenda 2007:n valmisteluun
- YK:n tietoyhteiskunnan huippukokouksen (WSIS) 2003 seuranta ja 2005 valmistelu sekä YK:n kestävän kehityksen huippukokouksen (WSSD, 2002) seuranta
- Kulttuurista moninaisuutta koskevan kansainvälisen yleissopimusluonnoksen valmistelu sekä sopimusta koskeviin neuvotteluihin osallistuminen
- Suomen/ruotsin kielen kerhomuotoista opetusta antavien Suomi-koulujen toimintaedellytysten kartoittaminen
- Pohjoismaisen sopimusjärjestelmän uudelleenarviointi ja siitä aiheutuvat toimenpiteet

10.5 Tietopalvelut

Edistetään sähköistä asiointia opetusministeriön valtionavustusprosessin osalta osallistumalla valtiovarainministeriön johdolla toimivan lomake.fi -palvelun ohjausryhmän työhön. Tavoitteena on saada palvelu tukemaan sähköisiä allekirjoituksia laatuvarmentein useammalla kuin yhdellä allekirjoituksella varustettuna. Samoin tavoitteena on saada lomake.fi -palvelu kattamaan myös sähköiset päätökset.

Kehitetään sähköisen asioinnin hallinnollisia menettelyjä ja toimintatapoja. Suunnitellaan sähköisten asiakirjojen vastaanoton ja jakelun sekä valmistelun ja päätöksenteon edellyttämä tekninen ympäristö sekä tietojen siirrot taustajärjestelmiin. Selvitetään mahdollisuudet sähköisten hyväksymismerkintöjen ja allekirjoitusten toteuttamiselle.

Käynnistetään verkkopalvelu- ja verkkotoimintastrategian mukaisesti ulkoisten www-sivujen uudistusta tukeva ja myöhemmin intranetin jatkokehittämiseen soveltuva teknisen laite- ja ohjelmistoympäristön uudistus.

Ministeriön uuden toimitilan (ME1) nopean lähiverkon hankkiminen ja päätalon (ME10) lähiverkon uudistamisen käynnistäminen sekä nopeiden yhteyksien hankkiminen toimipisteiden välille. Ministeriön uuden toimitilan (ME1) laitehankinnat.

Kehitetään intranetin henkilöhaku tehtävineen yhteistyössä viestintäyksikön kanssa joustavasti toimivaksi sekä intranet että Internet -ympäristössä. Suunnitellaan ja toteutetaan henkilöhaun tarkoituksenmukaiset ylläpitomenettelyt.

- Sähköisten päätösten ja useamman kuin yhden sähköisen allekirjoituksen sisältyminen palveluun
- Suunnitelman valmistuminen sähköisten asiakirjojen vastaanoton, jakelun, valmistelun ja päätöksenteon edellyttämistä toimenpiteistä
- Ulkoisten www-sivujen teknisen ympäristön uudistus
- Lähiverkon (ME1) ja toimipisteiden (ME10-ME1) välisten nopeiden yhteyksien toteutuminen
- Laitehankintojen toteutuminen
- Intranetin henkilöhaun kehittäminen

10.6 Viestintä

Sisäistä ja ulkoista viestintää kehitetään edelleen yhteistyössä johdon, osastojen ja yksiköiden kanssa. Viestinnällistä yhteistyötä lisätään yksiköiden kanssa. Osallistutaan mm. ammatillisen koulutuksen vuoden 2005 valmisteluun.

Verkkopalvelustrategian toteuttaminen aloitetaan ulkoisten www-sivujen uudistuksella yhteistyössä tietopalveluyksikön kanssa. Uudet sivut otetaan käyttöön 2005.

Ulkoisen palvelun ja sisäisen tiedonkulun parantamiseksi laaditaan tehtäväkohtainen henkilöhakemisto sisäiseen ja ulkoiseen verkkoon sekä painettuna.

Viestinnän laatua parannetaan. Sisäisen tiedonkulun selvityksen pohjalta selkeytetään sisäisen viestinnän kanavien käyttöä ja yhteistyössä tietopalveluyksikön kanssa kehitetään Sisäpihan ajankohtaisuutta. Tiedottajien ammattitaitoa kartutetaan ja viestinnän ruotsinkielistä palvelua kehitetään.

- Www-sivusto uudistetaan
- Laaditaan tehtäväkohtainen palveluhakemisto

10.7 Ruotsinkielinen koulutus- ja kulttuuritoiminta

Ruotsinkielisen koulutus- ja kulttuuritoiminnan kehittämisryhmä yhteen sovittaa ruotsinkielistä väestönosaa koskevia koulutukseen, kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimeen sekä taiteen ja kulttuurin toimialoihin liittyviä kysymyksiä. Kehittämisryhmän tehtävänä on edistää ruotsinkielisen koulutus- ja kulttuuritoiminnan edellytyksiä sekä tehdä aloitteita, antaa lausuntoja ja teettää selvityksiä toimialallaan. Lisäksi ryhmän tehtävänä on seurata ja koordinoida uuden kielilainsäädännön täytäntöönpanoa ja soveltamista opetusministeriön hallinnonalalla.

10.8 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus toteuttaa vuoden 2004 tarkastussuunnitelmassa hyväksytyt ja johdon sille määräämät muut arviointi-, selvitys- ja tarkastustehtävät.

Jakelussa mainituille

Pvm
16.12.2003

Dnro
15/023/2003

Viite: Valtioneuvoston päätös 24.6.2003
Asia: Opetusministeriön päätös vuoden 2004 tulossuunnitelman vahvistamisesta
opetusministeri Tuula Haataisen toimialalla

Opetusministeriö on tänään päättänyt vahvistaa oheisen liitteen mukaisen tulossuunnitelman ja resurssikehyksen (Liite 1) noudatettavaksi 1.1.2004-31.12.2004 ministeriön niissä yksiköissä, jotka valtioneuvoston 24. päivänä kesäkuuta 2003 tekemän päätöksen nojalla kuuluvat opetusministeri Tuula Haataisen toimialaan.

Tulossuunnitelma ja resurssikehykset ovat yksiköitä sitovia.

Opetusministeri

Tuula Haatainen

Kansliapäällikkö

Markku Linna

JAKELU Opetusministeriön osastot ja erilliset yksiköt

Jakelussa mainituille

Pvm
16.12.2003

Dnro
15/023/2003

Viite: Valtioneuvoston päätös 24.6.2003
Asia: Opetusministeriön päätös vuoden 2004 tulossuunnitelman vahvistamisesta kulttuuriministeri Tanja Karpelan toimialalla

Opetusministeriö on tänään päättänyt vahvistaa oheisen liitteen mukaisen tulossuunnitelman ja resurssikehyksen (Liite 1) noudatettavaksi 1.1.2004-31.12.2004 ministeriön niissä yksiköissä, jotka valtioneuvoston 24. päivänä kesäkuuta 2003 tekemän päätöksen nojalla kuuluvat kulttuuriministeri Tanja Karpelan toimialaan.

Tulossuunnitelma ja resurssikehykset ovat yksiköitä sitovia.

Kulttuuriministeri

Tanja Karpela

Kansliapäällikkö

Markku Linna

JAKELU Opetusministeriön osastot ja erilliset yksiköt

Liite 1: Opetusministeriön yksiköiden resurssikehykset vuonna 2004

16.12.2003

	Henk. keh euroa HTV	Muut toim. menot	Tulot	Kohdat A-C yht.	Säästövarat puite; Jako tilin päät.yh- teydessä	Kv. yht. (sisältää myös sääs- tövaroja)	Muut mahd.	Kokon. kehys YHT euroa
	A	B	C					
Opetusministeri		72 321		72 321				72 321
Kulttuuriministeri		72 321		72 321				72 321
				0				0
KP,OSU	427 759	67 701		495 460	55 033		217 109	767 603
	6			6			3	9
VIY	319 177	25 677		344 855	153 756			498 610
	7			7				7
KTPO	5 870 074	392 568	-70 000	6 192 642	89 073	348 000	214 194	6 843 909
	110			110			3	113
KUPO	3 230 982	322 039	-4 461	3 548 560	123 019	262 000	410 249	4 343 828
	63			63			6	69
HAY	2 511 266	3 296 595	-608	5 807 253	429 550		76 701	6 313 505
	63			63			1	64
TPY	306 600	943 379		1 249 979	403 608			1 653 587
	7			7				7
TAL	1 415 386	499 552		1 914 939	171 655		513 393	2 599 986
	33			33			7	40
KAS	1 071 884	24 959		1 096 843	40 613		63 922	1 201 379
	23			23			1	24
YHT:	15 153 129	5 717 112	-75 069	20 795 172	1 466 307	610 000	1 495 569	24 367 048
HTV	312			312			21	333
YHT		21 249 069						
TAE 2004, netto		21 042 000			Tilinpäätöksen mukaan käytettävissä olevat säästövarat			
Tulot		75 069			jaetaan siten, että osastot ja erilliset yksiköt saavat mikäli			
KAIKKI YHT		21 117 069			mahdollista ylläolevan määrän vuodelle 2004 siirtyvistä			
EROTUS		-132 000			vuoden 2003 varoista. Ylimenevä osuus			
TAE 2004, brutto		21 222 000			siirretään jakamattomaan varantoon.			
Jakamattoimiin varoihin					Työnantajamaksuprosentti (arvio)			24,770
siirretään		378 828						
312	3 382 813	10 842			Erillismomenteilta palkattujen yleiskuluista tuloutetaan ao. osastolle			
					henkilötyövuotta kohden			
312	3 725 537	11 941			Erillismomenteilta palkattujen yleiskuluista tuloutetaan hallintoyksikölle			
					henkilötyövuotta kohden			
Yht	7 108 350	22 783						

Liite 2: Opetusministeriön käytössä olevat siirtomenot toimialoittain 2004

KOULUTUS- JA TIEDEPOLITIikka

Luku	Määräraha	Nimike	Euroa
<i>Ammattikorkeakouluopetus</i>	29.20.30	Valtionosuus ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin	336 797 000
<i>Yleissivistävä koulutus</i>	29.40.30	Valtionosuus ja -avustus yl. sivistävän koulutuksen käyttöä.	1 727 460 000
	29.40.34	Valtionosuus yls, amm ja amkn perustamiskustannuksiin	71 200 000
<i>Ammatillinen koulutus</i>	29.60.30	Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttöä.	417 510 000
	29.60.31	Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen	104 238 000
	29.60.76	Kiinteistöjen hankinta	1 605 000
<i>Ammatillinen lisäkoulutus ja vapaa sivistystyö</i>	29.69.30	Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	75 068 000
	29.69.50	Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	45 282 000
	29.69.51	Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttöä	17 033 000
	29.69.52	Valtionosuus ja -avustus aikuiskoulutuksen perustamisk	2 000 000
	29.69.53	Valtionavustus järjestöille	7 181 000
	29.69.55	Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	12 878 000
	29.69.56	Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	4 115 000
<i>Opintotuki</i>	29.70.52	Opintolainojen valtioneuvoston ja korkotuki	33 046 000
	29.70.55	Opintoraha ja asumislisä	657 000 000
	29.70.57	Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	18 700 000
	29.70.58	Avustus tilakustannusten korvaamiseen	1 460 000
	29.70.59	Lukioiden ja ammatillisten oppil. opiskelijoiden koulumatkatuki	26 000 000
<i>Tiede</i>	29.88.53	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen tukemiseen	75 739 000
Yhteensä			3 634 312 000

KULTTUURI-, LIIKUNTA- JA NUORISOPOLITIikka

Luku	Määräraha	Nimike	Euroa
<i>Taide ja kulttuuri</i>	29.90.30	Valtionosuudet ja -avustukset yl kirjastojen käyttökustann	28 663 000
	29.90.31	Valtionos ja avustukset teattereiden ja orkestereiden käyttöä	15 691 000
	29.90.32	Valtionosuudet ja -avustukset museoille	4 010 000
	29.90.33	Valtionosuus ja -avustus kuntien kulttuuritoimintaan	6 633 000
	29.90.34	Valtionosuus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin	6 000 000
	29.90.50	Eräät avustukset	3 713 000
	29.90.51	Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille	9 956 000
	29.90.52	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen tukem	187 982 000
	29.90.53	Valtionavustus tilakustannuksiin	12 495 000
<i>Liikuntatoimi</i>	29.98.50	Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot liikunnan tukemiseen	84 464 000
	29.98.52	Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille	1 925 000
<i>Nuorisotyö</i>	29.99.50	Veikkauksen ja rahapaj voittov nuorisokasvatustyön tukeminen	28 565 000
	29.99.51	Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen ja ennaltaehkäisevä huumetyö	2 248 000
Yhteensä			392 345 000

HALLINTO JA ESIKUNTAPALVELUT

Yksikkö	Määräraha	Nimike	Euroa
Opetusministeriö	29.01.50.	Eräät avustukset	503 000
	29.01.62.	EU:n rakennerahastot	70 992 000
Kansainvälinen yhteistyö	29.08.50.	Eräät avustukset	5 362 000
	29.08.66.	Rahoitusosuudet kv. järjestöille	2 287 000
Yhteensä			79 144 000

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Julkaisumyynti:

Yliopistopaino

PL 4 (Vuorikatu 3)

00014 Helsingin Yliopisto

puhelin (09) 7010 2363

faksi (09) 7010 2374

books@yopaino.helsinki.fi

www.yliopistopaino.helsinki.fi

ISBN 952-442-679-X (nid.)

ISBN 952-442-680-3 (PDF)

ISSN 1458-8110